

فلسفه و عرفان

اراده قدرت ایمانی

محمدآصف فقیری

الله
كريم
الحسن

اراده قدرت ایمانی

فلسفه و عرفان

نویسنده: محمدآصف (فقیری)
طرح و دیزاین: سید معراج الدین (هاشمی)

زمستان 1402

فهرست

1	.....	مقدمه: چیستی دین
2	.....	مبحث اول- شمه ای زرحمتش: گفتار اول- ماهوی دل:
3	.....	ر هبری دل برای مقصد دل!
5	.....	گفتار دوم- حضور، روح دین: الحاق عقل و عشق!
6	.....	مبحث دوم- اراده فاقد هدف: گفتار اول- جامعه فاقد وجود:
7	.....	نامتناهی انسان!
8	.....	گفتار دوم- دموکراسی و اسلام: نتیجه گیری از چیستی دین
9	.....	تحجر و سلب جوهر انسانی
10	.....	مبحث اول- گذر از من صوری به من حقیقی: غزل:
12	.....	گفتار اول- جوهر جان انسان: غزل:
13	.....	گفتار دوم- انتخابات: حکمت وجودی من!
14	.....	مبحث دوم- چیستی انسان
14	.....	گفتار اول- ایثار، تغذیه روحی:
15	.....	گفتار دوم- اراده به دانستن: غزل:
15	.....	نتیجه گیری تحجر و سلب جوهر انسانی
16	.....	مفهوم شناسی جهاد اسلامی در مبانی دولت مدن

20	مبحث اول- مفهوم جهاد:
21	گفتار اول- اخوان المسلمين:
21	گفتار دوم- دیپلماسی و اسلام:
22	مبحث دوم - دولت مدرن:
22	گفتار اول- غرب ستیزی شاخص اسلام سیاسی:
22	گفتار دوم- چالش عمدۀ دولت مدرن در افغانستان:
23	نتیجه گیری جهاد اسلامی در مبانی دولت مدرن
24	تمیز در علمای ربانی و سوء
25	قوه نطق انسانی!
26	گفتار اول- چندی در سیرت امام اعظم:
26	رسیده به دل!
27	گفتار دوم- علمای انتخابی:
27	مبحث دوم - دانشمندان بی وجدان:
28	گفتار اول- تکنوقراسی و جامعه توده ای:
29	گفتار دوم- خرد تا عدالت اجتماعی:
29	نتیجه گیری تمیز در علمای ربانی و سو
30	روشنفکری اعجاز قرآنی است یا دین گریزی؟
31	مبحث اول- چیستی عقل:
33	چیست یا از کیست انسان؟
33	گفتار اول- نقل:
33	گفتار دوم- تقابل عقل و نقل:
34	مبحث دوم- دین گریزی:
34	گفتار اول- تحقیق قوت دیپلماسی:
34	گفتار دوم- رویکرد اسلام تحقیقی و صلح پایدار:
35	نتیجه روشنفکری اعجاز قرآنی است یا دین گریزی
37	جستجوی صلح پایدار

37	مبحث اول – عدالت اجتماعی و افغانستان:
38	گفتار اول- ایمان:
38	گفتار دوم- اجتماع:
39	مبحث دوم- قانون ناظم یا ابزار؟
39	گفتار اول- شاه امان الله خان و مشروطه سازی وی:
39	گفتار دوم- تحجر و فقدان معنویت:
40	نتیجه جستجوی صلح پایدار.
41	انسان چیست؟
41	جلای جوهر انسان!
42	مبحث اول- دنیا نسبی:
42	تن، لباس انسان؟
42	گفتار اول- زمان:
43	نبوتِ رسالتش!
43	گفتار دوم- مدروك عقل و روح در هستی انسان:
44	مبحث دوم- فضیلت:
44	وجود دل!
45	گفتار دوم- تحجر و اختلاف آفرینی:
45	نتیجه چیستی انسان
45	تبیین انسان!
47	خموشی فرهنگ مغض در انتقال معنی تام
47	مبحث اول- خموشی:
48	گفتار اول- چند رسانه ای شدن:
48	گفتار دوم- نماد و انتقال معنی:
48	مبحث دوم- گفتار ثُمی معنی:
48	گفتار اول- سواد و انسان مدرن:
49	گفتار دوم- چرای دین زدگی و افغانستان:

49	نتیجه از خموشی محضور در انتقال معنی
50	فراجنسیتی انسان
50	روح آزاد انسان!
51	مبحث اول- جمال و وجود انسان:
51	گفتار اول- تبعیض و چیستی آن:
51	گفتار دوم- مادر دانا یعنی اجتماع با خرد:
52	مبحث دوم- جلال در تضاد دیو سیرتی یا قهر و غصب:
52	گفتار اول- حکمت حجاب:
52	بند صور ظواهر، بندش انسان!
53	گفتار دوم- توجه زن ستیزی:
53	نتیجه فراجنسیتی انسان
55	جوهره دین و شتابی بسوی تکمیل فرد
56	من نه من کنم!
56	مبحث اول- نتیجه یا عریان نیت:
56	گفتار اول- شجاعت مدنی:
57	گفتار دوم- معرفت علم:
57	مبحث دوم - فضیلت دین:
57	گفتار اول- توجه بردگی:
58	گفتار دوم- رفع تردید:
58	نتیجه دین و تکمیل فرد
59	نتیجه جمعی از اثر اراده قدرت ایمانی

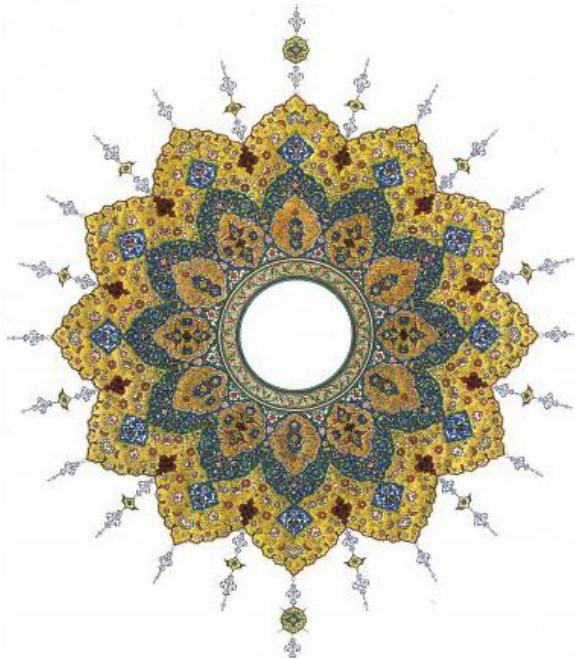
مقدمه:

ورود در جوهره دین به اساس تقلید و پیش داوری، قدرت و نیروی معنوی در تداوم عمل نیست. بلکه تحجر و دین زدگی بستریست در ابعاد مختلف به نقض حقوق بینایین بشری، که مقدمه را با سوالات آغاز می کنیم که متن کتاب در پاسخ آن قرار گیرد: دین چیست؟ چگونه تحجر سلب جوهر انسانی می کند؟ مفهوم شناسی جهاد اسلام در مبانی مدرنیته در افغانستان چگونست؟ چقدر جستاری در تمیز علمای ربانی و سوء می تواند جامعه را بسوی روشنگرایی هدایت کند؟ اصلاً روشنفکری اعجاز قرآنی است یا دین گریزی؟ صلح پایدار را چگونه جستجو کرد؟ انسان چیست؟ خموشی فرهنگ محض در انتقال معنی تام چگونست؟ جوهره انسانی در فراجنسيتی انسان چیست؟ چگونه جوهره دین و انسان شتابی است بسوی تکمیل انسانی و منحصر به فرد شدنست؟

که این اثر فلسفی عرفانی حاضر محصول تروشات ذهنی وجودی نویسنده به منظور روشنفکری دینی در افغانستان بوده، که در بعضی موارد از نظریه های فیلسوفان هم استفاده شده، و در خدمت فرهنگیان و پژوهشگران قرار داده می شود. و بعضی از مطالب را در نظم نیز درآورده شده است. و مقصد از روشنفکری دینی، در برابر فهم نادرست از دین می باشد. و اینکه چگونه معنویت دینی بستر خرد و قدرت خرد را، به منظور پایداری نظام جمهوری اسلامی در افغانستان مهیا سازد؟ دعوت می گردد، که مقالات و کتب دیگر نویسنده را، که در علوم حقوقی سیاسی افغانستان که در اینترنت نیز قابل دریافت است مطالعه کنید. که مولفه های مردم سالاری را در مقدم از دهلیز معنوی دین مبین اسلام عبور داده، بعد با نظریات حکما اسلام و غرب نسخه های مطلوب و دست یافتنی را، به جامعه سیاسی افغانی پیشنهاد کرده است. و جان کلام از اثر حاضر اینکه: آن باوریکه سلب اراده کند، ایمان به ذات اقدس چطور بوده می تواند؟ یا جهت به اراده منفور و اعمال ضد انسانی دهد؟ که بیدون شک ایمان حقیقی، قدرت در اراده به واقعیت بسوی فضیلت دنیایی و معنوی بوده، و تحول در اندیشیدن از خرد و ایمان شایسته، کمال انسانی و انسانیت است، و بایدی در تحول افغانستان، یعنی رحمت حق نصیب گردد که با بصیرت دید. باور ما بدل، از ید بلاکیف الله و سیر تفکر ما از اراده منور با نور ربوبیت، محصول از سیر ایمان اجمالی به ایمان تفصیلی بوده که آنرا درک حقیقت گفت و شناسی چالش به منظور تغییر واقعیت عینی، پس منشاء تفکر دقت تام، یا مجنوبیت حق است. بر اعمالیکه می تواند از حیطه احکام الهی و ایده های حکما، و نتایج از تجربه دیگران... باشد و نتیجه این دقت را قبل از آغاز عمل دید، و این بینیش در برق آسای عمل، بسوی هدف، که مدیریت زمان و مدیریت سرعت عمل در مطابقت زمان، بلوغ یا پختگی سیاسی می باشد. حکمت پدیده یعنی استنتاج، یعنی زمان حرکت ماده و سنجس امور طبق آن، اما جوهر عقل و روح نه در حیطه زمان یا زمانی دنیایی که زمین در دور آفتاب در گردش است، بلکه مقدم منطقی هر زمان می باشد. مثلًا قرآن معجز به هر زمان و یا بسیار از ایده ها و نظریات چون افلاطون و ارسسطو که بر پدیده های سیاسی حقوقی

امروز هم فیاض است. و استنتاج دریافت یا سنجش نتیجه در مقدم، اهداف آفرینی بر اراده هاست. آن جوهریکه دین مخاطبیش را وصل می کند به ماورای هستی فنا پذیرش یا به بقای جاویدانگی، از بیرون توسط حواس ناقل نمی شود. بلکه اندرون جان انسان، جاویدانگی در وصل جانانست. که آنرا در سیر عرفان و آتش محبت را مقصديست که در عرفان اسلام، در اوج امواج پرده سوزی پرده های دل بوده که تاج کرامت شايسته می شوی و آن آتش ثُهی می سازد، از من منفور تا خادم شدن به همنوع خود، زیرا جوهر هستی یا روح ما یکی بوده و خدمت به خلق الله افضل اعمال در سیر فی الله و قرب مع الله می باشد.

محمدآصف فقیری
Faqiri85@gmail.com

چیستی دین

دین یعنی سیر ايمان اجمالي به سوى تفصيلي که فقدان معرفت را، دین ستيزان گويind: دین به مشکل ترين سوالات، آسانترین جواب می دهد. که حقا سير معرفت و رسيدن به مرحله که تمامی اعمال که خداوند در قرآن به آن حب گفته است، و آن اعمال در سنت حبيب صلوات عليه هم عريان بوده و ترا مشهود آيد در روح و جانت، آن مقام عبديت، ايمان عين اليقين و حق اليقين ميباشد. که علم دنياوي بر أساس تجربه بود، که دریافت فيوض قلب، تازه و كيفيت و آرامش و جذب لذت تام حقيقت، فوق آن تجربه علوم تجربى است. که كشف روح توسط علم سيانس از آنجا ناممکن ميباشد، که جوهر است، که اگر به تجربه علوم طبیعی پدیده بددست

آید، آن عرض بوده و **أسباب** و **وسائله روزگار بشری**، مفهوم فلسفی دین یعنی عرفان، که بیدون شک فلسفه فاعل شناسا و عرفان وصل حقیقت، یعنی حکیم تا در حضور قلبی مجذوب نشود، پای اسب اش بند بوده و به گونه دایره وی در چرای و چیستی در گفتگو باقی می ماند نه وصل خموشی یا وصل ابديت، که حقا وصول قلب در حقیقت، خموشی در اتصال ابديت و کاشف معنی تام است. اين خموشی نه در ادارك حواس پنجگانه و خامی فرد در فقدان عقل محض می باشد. دین سیاسی و افرادیکه وسیله می سازد دین را تاریخ دارد که دین فاقد روحیه رحمانی و تمامی علت و معلول های اعمال شان، از مبنای دهشت و وحشت... و آن دین سیاسی است و هدف در آن قدرت، که منظور ما جدای سیاست از دین هم نیست. که اکنون شمه از رحمانیت را در نظم خدمت تان از حدیث صحیح که بنده عاصی سه بار به دروازه کریم مراجعت می کند و روایتی از کتاب عبدالحق دھلوی، که هندوی مست بجای صنم، صمد می گوید و به چشم دل خوانید و بینید همت صمد را...

بحث اول- شمه ای زرحمتش:

عاصیان را حسرت گنه گرفت	جوش غفران جوشیدن گرفت
این دم بر نطق نظمش، کرده است	در احادیث، جوش رحمت مشهودست
جمله عالم طفیل روی اوست	قول حق، در حدیث و فعل اوست
جمله سجود و رکوع و تسبيحش	چو عاصی پُر معصیت، نادم بردرش
بعد فرمان جمله برویش، ذن کند	زدرِ کبریایی، رد همه می کند
بهر رضا سعی بیجان می کند	بار دوم درش، را در می زند
دل زشوق دارد، پُر جمال و نه فصول	بار سوم بردرش، نه خسته و ملول
خالق و رب شما، زاین بنده حیا کند	حق تعالی بر ملایک، این ندا کند
فضل و رحمتم براو، نایل شده	بر درم سه بار مقیم گشته
لوح تقديریش، زشقی سعید بگردانید	جمله معصیت و خطاهایش سوزانید
جز درم، هر دری دیگر حایل شود	کو دری دیگر؟ که او مقیم شود

زنزهه القلوب، جلای جوهر کنم	گوش سمع دار، نقل دیگر می کنم
یا صمد یا صمد، می شنوید بارُ ها	سیر می نمود، جبرئیل بر آسمانها
کز منادی زمین، شور در آسمان بود	که حق تعالی بی درنگ، در لبیک بود
جستجو میکرد و هر طرف تپید	در زمین جبرئیل بهر رمز فتیت
تا از برای همنشینی، دوست او	برزمین مسلمانان، در کاوش او
لا جواب بود، که حق این ندا کرد	مطلوبش حاصل نشد رجوع بالا کرد
نیست مگر جز مسلمان بروی زمین	عزم مطلب سوی هندوان بگزین
هندو مست دید، بر درِ صنمش	زاداطاعت سبک بال، سوی مطلبش
استجابتش می کرد حق بی منت	کز مدھوشی و کلالت، می گفت صمد
خود تو دانی همه رازها، کی منم	گفت جبریل نیت منادی صنم
نیت و مراد، خوانی ای مبین	او زخطا گوید، نه از راه دین
او خطا گوید، من صدم بی فرسنگ	حق بر امینش، گفت بی درنگ
بی نیازی، بر نیازهای شان میکنم	جمله در خطا باشند، من کی خطا کنم
کی رسد یک، زصدهزار تسبیح شان	گر نیایم از در کریمی بر بندگان
تا لبس بر صمد، من در لبیک هایم	فضل و رحمت برین منادی کنم
تاج ایمان برسر منادی می رسید	شفقت صبح، چی زیبا می دمید
	چاکر درم فقیری در سکرا، هوش می کند
	دمادم شربت یهدی من ایشاء، را نوشد

گفتار اول- ماهوی دل:^۱

ذکر با حضور یا حضور ذکر آفرین، البته مقصد از ذکر مجموعه از اعمال است که تقوای گفته می شود. که افضل آن ذکر کثیر، که اثبات و بنای این افضلیت همان حضور است. در مقدم بی بنا بر حواس یا حتی عقل محض، که حضور را کسبی می داند، و آنچه از کسب آید جوهر نه، بل توهمند است. خاتمه که آغازی به هوای لقاء و سوختن در سوختن را غنیمت، و بر رفع خامی می پسندد، البته تا توهمند را حضور داند، در این خامی باقی ماند و بشکل دایره وی همه اعمالش تکراری و نه به نقدی، بلکی به نقلی و به رسمی نه عقل را فهمی و نه دل را اثری، اینک جوهر حضور غالب و افزون بر عقل و شدت قلب و میل به آن سوی نار عشق، که پختگی بی پایانش در گذریست به ایمان عین اليقین و حق القین، سفینه اش فرا زمینی، لیک ترا نیست بقای، خود دهد این وفای که وصلت می باید نه جستن نه خواستن نه خفتن، لیک یک سوختن که ترا نماند به خودت باری، چون نه بیاری نه بپزی چون خامی و نبینی، تا احوال دل در یدش دهی تائرا پخته کند. از این خامی، که اندر صخره وجود راهی داده ترا بخود، بعدی اندکی خودش را بخود که آنست دل، و آنچه از خاک پذیرفته می شود بر تقویت و حی جسم و ادامه حیات، چون اصل جسم از خاک، و آنچه در این جسم خاک نهفته شده است، دل و تغذیه و چستی آن ماهوی دل حضور جانان است. که ایمان و کسب اعمال ایمان، در جوش دل و هدایتی از دل، دل و جوهر دل بسوی اصل دل و مقصد دل، که می باید در زندگی چند روزه دنیا آن مقصد را حصول کرد، تا جاوید شد و مرگ باشد دریچه بقایت بسوی بی نهایت.

رهبری دل برای مقصد دل!

انس و جن باشند' طفیل قامتش	صد سلام و لک سلام بر سیرتش
کز سیرتش' هردمی حال دمد	جوهر دل' ز سده نور شود
رحمت حق' شامل عام و خاص شد	فتح مکه چو بی نیزه و شمشیر شد
زردی خوف' بُرُخ سربسر	أم معاویه' چو شد خبر
هر طرف می تافت بی ملال	چاره بیچاره' در جان بی بال
بیم بی انتهای' کز انتقام کرد	قفل و زنجیر' بر در و دیوار زد

^۱ نتوان عمق دین را ب بدون ماهوی دل درک کرد' و دلربای اخلاق متعالی آنجناب پیام و جوهره رحمانی دین مبین اسلام است.

بر در و دیوار' چرا کردی این	گفت ابو سفیانش' حرفِ چنین
ار مغانش' از معدن دل بر دل	آن ابو سفیان که تازه صاحب دل
جز در دل' مقصداش زنهار نیست	فتح محمد بر در و دیوار نیست
در پناه فیضش' دل شاد باش	سعی بیجا مکن' لاخوف باش
قصد دل بر مقصداش میرسد	تیر او' بر حریم دل رسد
خود خدا گوید' شنا او	من چه گوییم وصف والای او
دوستداری عفوش' بر شهود دمید	بیدلان را' صاحب دلی رسید
صید اخلاقش' زتیزی شمشیرها گذشت	زخون حمزه و یاران گذشت
صدر اسلام گشت' فاخره شد	هند جگر خور بود' مومنه شد
ز دو عالم خاصه آدم کنند	جوهریست' که نامش دل کنند
دم به دم' سویش کاروان هاست	جوهری بر کرمنا بنی ادمست
مستفید حق' از برای حق شد	چشم دل' لایق دیدار شد
خجل و شرم‌ساز وصفش' فقیری	
بیدلست و می کند با دلدار همدلی	

کفترار دوم- حضور، روح دین:

مباد هستی و فرجام ما در دنیا یا سلب اراده آزاد ما و آن سفری بسوی خودش، و این هستی امروزی در علوم تجربی نهایتاً نیرو و انرژی دانسته شده، و فلسفه قدم داناتر بسوی شناسایی حضور می نهد، که جوهر می گوید. و در دین اسلام وجود لایزالی خودرا نور گفته، و جواب تمامی چون و چرا ها که در قلوب مجدوب خود می کند جاذب، و نه اینکه قلب بتواند یا قادر است به دریافت حضور، بلکه کل جز خودرا، که روح ما است در قلب ما، جذب خود می کند. البته ماهیت هر دل را این هنری، که جانان را راضی کند. و پدیداری روش آن در

ظواهر تقوای فاقد این هنر باشد چه سود؟ که آن تقوای نیست و تکرار عمل، زیرا تقوای همیشه تازه و مثبت که تکرار عمل در ماهیت این هنر گنجانیده نشده است. و این سیر مஜوب شدن در مقصد، در عمر ابدی یا زندگی پسا مرگ هم پایانی ندارد. حالا پدیداری حضور اینکه: هر آن عمل که غایتش یا نتیجه عمل به نفع بشریت در دنیا قابل محسوس و ملموس نشود. هرگز آن عمل نفع به آخرت محسوب نمی شود. زیرا حسن دنیا و آخرت ربط منطقی دارد، که اینجا پدیدار شود. زمانی اهداف بدست می آید که از عمق و ژرف عقل یا تحقیق تز یا نهاده شود، و نتیجه معقول خود اهداف، چندین تز یا نهاده های دیگر می کند، و نسل در نسل از فیض آن مستفید می شود و از اینجاست که حسن آخرت را استنتاج می کنیم.

غزل:

الحاک عقل و عشق!

مصلحت این دو، یک وجود ماست	تل斐ق عقل و عشق را کجاست؟
که آغازِ بی انجام، زشوق لقاست	کشف وجود، کاوش مطلق
کز فنای وحدتش، کثرت کی جداست	نور عقل و نار عشقش، کز دمِ دمهای او
قطره ام زدریا، او درون گوهر هاست	رونق یکسانی، یک تن و یک جوی او
صد سجود و رجوع، در خمی ابروست	هر وجود را او موجود، کز فنای محبوب
نه فقر بتو فقیری، از غنایش مستوری	
در هیچ گر مپیچی، این فنا بقاء دوست	

**مبحث دوم- اراده فاقد هدف:
بیت:**

کز جمله به تن، یکی زنده بجان
تو سرور را زسرگردان، فرق خوان
شرح فلسفی عرفانی بیت: سرور یا خادم انسانیت در حقیقت، فاعل شناسا جوهر جان خودست، که قطره است از دریا لامنتهی هستی و واصل از طریق مصطفای به اصل لامنتهی، حریص است در خادم بودن به همنوع خود، چون جوهر یا روح آدمی، وحدت بی کمیت یا کیفیت در اوج اتصال، که قلب را شدت بی نهایت در شتابی بسوی بی نهایت یا همانا عشق و هوشیاری همه مثبت بی منفی می باشد. که اینجا تاج کرامت را لائق است.

شرح جامعه شناسی سرگردان: مقصود از سرگردان که در کشور ما افغانستان الخصوص پسا جنگ های چند دهه، تا دلت بخواهد است. آنان اند که هدف ندارد و همیش در برنامه کسانکه روی هدف خود کار می کند دخالت می کند و بسیار خصایص بد چون در عیب دیگران بودن را ترجیح می دهد تا سرش باشد در کار خودش... این حالت را می توان بحران هویت در جامعه بدوی هم گفت. جامعه توده ای بستر برای تمامت خواهی بوده، چون اگر تمامت خواهی حاکم شود، یعنی پدیداری تنزل جامعه بر نقطه رسیده، که جز فلاکت و غم روزافزون امید دیگر نداشت و حتی غایت اعمال که در ابتداء احسن جلوه می کند هم بسوی منفی کشانده می شود. و یا دست آوردهای که ظاهراً امید بر توسعه می دهد. اما منشاء در آغاز از تنزلی می باشد که جامعه توده به آن جاء رسیده است، نتیجه ندارد. و همه توجه و توجه پذیری جای حکمت و معرفت علم را میگیرد.

شرح سیاسی از عیب اجتماعی: عیب منوکراسی یک تن پرستی، عیب ارسسطو کراسی تمامیت خواهی و عیب دموکراسی مردم فریبی - مردم زمانی فریب می خورند که سطح آگاهی و دانایی پایین باشد. که در این شرح راه حل معضل: هستی و دانایی محض از هستی فردی، و انتقال دریافت از هستی فردی به جمع اعضاء چراغ بیرون رفت از منجذیق منفور بسوی تعالی روح و عینیت آن، در نظام انسان مدار نظم جامعه پدیدار می شود، همانا دولت مردمی...

گفتار اول- جامعه فاقد وجود:

جوهر که در وجود خاکی توسط اعمال بیدون تفکر، و توسط اراده آزاد خودی سلب شده، و در این حالت آزادی برایش مفهوم ندارد. که چنین وجود انسان شکلی غرض نه جوهری را، طعمه و ابزار است، برای اهداف کسانی، که جویای سود و قدرت اند. پس جمع توده در جامعه فاقد تفکر، جز از ماشین دارهای جنگی قدرت های استخاراتی در بستر اسلام سیاسی می باشد. اراده آزاد و تکریم انسان مشیت الهی بوده و تکمیل انسان توسط آزادی که در مقابل، سلب آزادی در سیر تنزل توسط قوه یا انرژی منفی و منفور، که همه اعمالش فاقد دقت فکری و نتیجه تباہی و فلاکت می شود. این وضعیت پدیداری شیطان انسی است. پس انسان موجود در سیر منفی یا مثبت، که حالت میانگین بین سیر مثبت و منفی ندارد و یا تغافل اولین دام و در دام افقادن وی می باشد. که لوامه یا ندامت بازگشت بسوی نور و انرژی مثبت را، روبروست. زیرا ندامت و عمق یا ژرف نگری لوامه آسیب شناسی خطأ و عدم تکرار آن می باشد. سیر در تعمق تفکر بطور روزافزون سعادت بشری و جامعه است. و متعالی اعضاء جامعه تا پدیداری کرامت از محصول فکری انسان و موجودیت سعادت جامعه از این ریشه ربویت رب، و چشم دل را باز شدن در ایمان عین اليقین و حق اليقین و نزول رحمت و آسایش و آرامش پایدار در باران ها و سیل آب های فکری که سرازیر می شود، است.

غزل:

نامناتاھی انسان!

کز دانه های شکریز، پخته بھر کارم	ابر و بھار وحدت، باران زباغ جودم
پرواز های آزادی، بال و پرش بستم	زندان بشکسته، خانه بی سقف دارد
هویت نامعین، نام و نشان اوستم	احراز پُر کثرت، یافته های گم شدن
این دو جوهر جان، کز جانان یافتم	عشق شد بگفتار، عقلِ راهم آشنا
گذر سوی دیدار، بهشت در حسرتم	آتش در فغان شد، تا نورش در گذر
	چو ببالِ عشق فقیری، پرواز بستی
	کز بال و پَر پرواز، در تعالیٰ جانم

گفتار دوم- دموکراسی و اسلام:

انسان محکوم به آزادیست، یعنی آفرینش یا روح که در بطن مادر، در جنین به آزادی تام دمیده می شود، و این دنیا که ضمیرش افسردگی است. انسان را در همه جا در بند می گیرد. و آن فغان معصومانه که پا به دنیا می گذارد، فغانش در برابر روباه بازی های دنیا و اهل دنیاست. حتی در حالت طبیعی بیدون دولت و یا کدام قانون موضوعه و یا استبدادی، انسان نمی تواند به آرامش رسد، مگر اینکه از بندش های باطن خود که از دنیا تغذیه شده آزاد شود. و در وطن اصل خود در انرژی مثبت تام، انرژی آفرینی کند. حقاً این مرحله انسان در عالم انسانیت گیتی برایش خورد، و جهانش یک خانه می شود. و اعضای این خانواده را از هر رنگ های نژادی گرفته تا اختلاف باورها و سلیقه ها دوست دارد. که برای گثرت و عظمت و اوج گرفتن حب، امامی در خانواده یا این دنیا دارند، که ضمیرش حبیب نامش محمد و آرامش امتش در صوات وی، و معجز حبیب صوات علیه مصادق بر کرامت انسانی دارد. که اگر گوییم حاکمیت از خداست یعنی انسان یا مردم یک جامعه را گفته ایم، و یا اگر گوییم حاکمیت از آن مردم و مردم افغانستان که برای ارزش متعالی انسانیت یعنی اسلام است که اینقدر رنج و درد و غم را تحمل می کند. که قطعاً در باور اهل سنت و جماعت که اکثر افغان هاست، کسی مدعی شده نمی تواند، که از آسمان ها آمده است، و معصوم است یا فقط تنها وی ولیعصر است. پس انسان است جسمش خاکی و جوهر جانش روح، و اینکه چرا انسان از منشاء ارزش ها به نظام حقوقی نیاز دارد؟ این واجبیت ضرورت انسانی دنیابی در امر آسایش تا اسباب را فراهم کند، که با خاطر جمعی از آسایش، در همه ابعاد، در شتاب آرامش یعنی تقوا شود. و نوع مدیریت باطنی انسانی هم، چنینی اقتضاء دارد، که روزگار را نظمی تا بستر

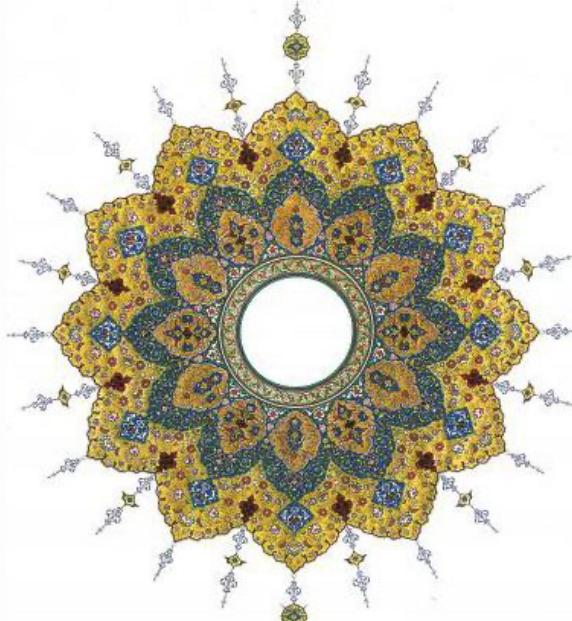
آرامش عبادت مهیا گردد. پس دموکراسی اسلامی ناظم جامعه دنیایی و بستر عبادات معنوی و گسترش مولفه های معنوی معنی بوده که فرهنگ سازی باید شود.

نتیجه گیری از چیستی دین

از سیر دینی که جان متعالی بسوی جانان می شود، پیداست: یعنی اصلاً دین و احکام دینی، فردی و مخلوق نیست و قرآن که مخلوق نیست پس نورست و نه غرض و نه ابزارست. یعنی دفاع فکری و خرد سیاسی مدافع کشور و فیاض روح اعلامیه های حقوق بشریست، که باید توسط خودآگاهی اعضاء جامعه به اوج رسد. تحجر و بی خردی دعوت به اقتدار قدرت هاست که بسترس است در جامعه عقب مانده، چون مشهود یا نامری قدرت نامشروع حاکم شوند. تا قدرت برتر حریف های خود را مغلوب سازند. و از طرفی سرشت انسان و ضرورت وی را، به قوانین موضوعه از ریشه احکام یزدانی و همگوار به نظم ازلی که در طبیعت نهادینه است. که در حیطه سوره العصر تکاپو کنیم و در شرح این سوره امام شافعی گفته است: که برای سعادت انسان همین سوره کفايت می کرد، اگر دیگر آیه ها و سوره های قرآن هم نمی بود. العصر قسم حق بر زمان، زمان نبی اکرم صوات علیه یا نمار عصر، که مقصد از قسم عطف توجه مخاطبین قرآن به عمق و ژرف موضوع است که ان الانسان لفی خسر یعنی انسان ممکن الخطأ یا جایز الخطاست، که در خطأ بودنش خسارات بیار می آرد، مگر متصل شود به حق، جمع حق حقوق یا نظام حقوقی از مبنای حقیقت در ایجاد بهترین واقعیت به خدمت انسان ها، و صبر دلالت بر یوم الدین دارد و به تشنگان دیدار، که اگر وعده دیدار نباشد در بهشت، بهشت نیست و آن دنیاست که صبور باشیم و تشنگی هارا، آب یاری کنم از بحر لامنتهی تقوا، تا به روز وصل، این جایز خطأ بودن انسان در مقام قدرت واجب الخطأ می شود، در عدم قانون و تفکیک قوا که روح آن، بلند بودن سطح آگاهی مردم جامعه است. جهاد و دفاع یک سکه دو روی معنویت و حفظ کشورست، که کشورهای غیر مسلمان نیز در دفاع از کشور خود، جان های شان را قربان می کند. و مارا فضیلت است احکام جهاد از مبانی دینی، در تعلیم قوه قهریه که شامل شود به اردو، پلیس و امنیت که وظایف شان معنوی است و بسیار متعالی در حیطه ارزش های جهاد، پس آفریده شده ایم تا به کمال انسانی رسیم و درک کنیم حقیقت را، نه در خودکشی هایکه به نفع بیگانه ها تمام شود. بلوغ سیاسی از حکما اسلام تا غرب یعنی روح همزیستی و دوستی تا فرصت را از عدم و فقدان دانش و دانایی برای جنگ های نیابتی مهیا نسازیم.

گرچه قبل از سقراط حکیم های بودند، ولی می توان سقراط را استاد اول در فلسفه گفت، که می گفت: هیچ چیزی از دموکراسی مزخرف تر نیست، که بر بنیاد هوا و هوس فساد توده ها بناء شود و امروزه هم جنسگرایی مجاز در دنیای امروزی غرب در عالم انسان ها را شاهدیم، که نتوان در عالم حیوانات چنین نجاست را دید. و ارسسطو هم از معیوب بودن دموکراسی

گفته است، و تجویز کرده که از مجموعه منوکراسی، ارسسطو کراسی و دموکراسی نظام ساخت، ژان بدن انگلیسی نظام سلطنتی و توماس هاپس شاهی مطلقه پیشنهاد می کند. و خوشابه مسلمین و صد احسن و هزاران شکر به نعمت اسلام، که گیریم آزادی خود را از اسلام، چون شرح در خطاب بودن انسان را گفتیم و اینجا فقط با این احتیاط و دقت که نباید اسلام را سیاسی کنیم، یعنی دین و سیاست را مطابق کنیم، قدرت که خطرناک است و قرون وسطایی، که احتیاط را با این دقت که قانون حکومت کند از مبنای ارزش‌های اسلام در جوابگوی الزامات و ضرورت روزافزون دنیایی که آسایش است و غرض ما برای رسیدن به آرامش، البته که نظام پایدار نباشد در جامعه نتوان شعار الله را متجلی و عملی کرد. و یا اینکه با اندکی فیض ایمان در قلب ترک دنیا کرد زیرا، آفت دنیای مسبب سلب آرامش های درونی ایمانی می تواند شود. پس حسن دنیا را مقدم حسن آخرت در نمازها برای ما آموزش داد. یعنی دنیا گرای یا سکولاریسم اسلامی را از اینجا می توان استنتاج کرد. که آبادی این دنیا یا جامعه ما، در پدیداری سعادت آن دنیا ربط ذهنی مفهومی دارد.

حجر و سلب

حجر یا جزم

گرایی فقدان جوهر

حضور خدایی در فرد است، و یا عدم رسیدن به عین اليقین و حق اليقین، که ضعف انسانی در خسaran بودنش و علم سطحی ظاهری وی، و سرش در کار مردم به تکفیر کردن و همیشه در قضاوت بودن دیگران، که از لحاظ جامعه شناسی بحران هویت و از لحاظ سیاسی بستر افراتیت و طعمه به استخبارات های قدرت های جهان، که تمرکز ما اکنون متمرکز به عمق عرفانی موضوع است. که چطور باید از این من منفور خلاص شد؟ که استاد ملایک یعنی ابلیس را شیطان و به لعنت شدن حق تنزل داد. و انسان سلب جوهر عقلی روحی اش را، در اولین پدیداری تبلی و غفلت می توان گفت، که بیداری بایدش تا فرد سالم در اجتماع، و مدبر جامعه سالم بسوی فضیلت معنوی و دنیایی شود.

مبث اول- گذر از من صوری به من حقيقی:

شناخت سیاهی شب از روشنی آفتاب در روز است. یعنی ماهیت و حکمت مفهومی سیاهی، در تضاد اینجا بر جسته می شود، پس شهود و دلربای من حقيقی و ستودن کبریای آن، من صوری در اسارت را خجل و مجاز و محوه می سازد. وجود شناسای من بی منی می شود، که از عدم دوری اصل یا خدا، در وجود موجود و خود من منفور خدای می کند. و این شناسای فکری ذاتی از اصل یا ذات انسانی، بصورت خود حافظه دراز مدت یا ذات انسانی موجود است. عمق شناخت و گسترش آن، عبارت از علم حال که در سیر طریقه نقشبندیه با اذکار دائمی یا ذکر کثیر به مر است. مسیر راه و سیر آن و باب فضل آن، ضرورت بنیادی از خود بیرون رفتگی عارف را دارد، که رهای از بندش تا بیرون رفتن، بایستی در نار عشق سوختن، این بایدی، باید اجبار هم نیست، چون غایت و آغازش عشق است. دام عشق با اراده و بلاکشی بنا شده، و در پهنهای گم نامی پیدا، بیصورتی محض صورتها احسن التقویمیش،

مرزبندی های مفاهیمیش از وحدت یکتاییش، که اینجا آزادی اراده، صدف و عشق دُر در آن می باشد. که نه تنها عشق با حواس سرکار ندارد، که عقل محض را هم در نخست مقنده خود نموده و سپس در نگهداری پاسبان وجود در مقابل تضادهای نفس الاماره بالسوء می کند. که عقل دوباره و همواره از گل مطالبه توانی بر غالبیت می نماید. روش مطالبه را عبادات هم گویند، و این کیف بطنی، و روش آن، به اراده خدا در علم الیقین از جانب ذات اقدس مشاهده می شود، و مرزبندی بین کیف بطنی و شکل ظاهر وجود ندارد، و از هم جدا نیست. زیرا همچون نیستی هستی پدیدست، که از خود رمیده و از او دیدست، مثلا اگر گوییم: شفا در کجای حروف قرآنی است؟ یا اینکه شفا و درد در روح ماست؟ پس مرز بین قرآن و روح نیست، هرچی روح مصفاتر شود، قدرت و حکمت قرآن در روح هم متعالی تر می شود. و کسیکه قرآن را بالای مريضی تلاوت می کند، خود مقدم مريضی دارد، که تشنگی معرفت است، اینجاست که تلاوت کننده، از آب زلال در عین حال تلاوت دریافت می کند و تاثیر آن بالای مريض، در حد ظن و یقینش می ریزد، و ظن و یقین بر قرآن، تشنگی روحی بنای از روز است. که آن روز مقدم منطقی است تا زمانی، جوهر خدای فوق و خالق زمان است نه محدود در زمان دنیایی، پس عقل محض و نار عشق، که مسبب گذر از من صوری به حقیقت است، به مفهوم ترک دنیا، گوشه گرایی، سلفیت تهی معنی، و تمثیل گورگوانه یا بی خردانه که خویش را اهل باطن بیندارند نیست. این اعمال به مفهوم متمرکز محض به قلوب پنداشته نمی شود، چون قلب با اعضایش ارتباط جوهری و حیاتی دارد. و اینکه حسن دنیا و مطالبه معقول آن، خود بابی بر معرفت حقانی است، و ایجاد روابط با مردم با ظن برابری و عدم ولایت، و متکی یا فاعل بودن بر گسترش و پیشرفت روزافزون فنون و اسباب دنیای، که نمایگر سعادت آخرست باید شد. زیرا حسن دنیا از حسن آخر هم جدا نیست، ولی مطلق هم نیست، یعنی نسبی است که دلالت بر مطلق خود دارد، که یقینا در مقابل بشارت آن، دنیا و حسن آن در حدش نیست، این حد نبودن به مفهوم نفع یا دوری آن نباید در اذهان تولید فکر کند، بل تخصیص و اولیت بندی حسن ها نماید. و هرچه روشی شهودی و غلبه و شدت عشق افزون شود، من حقیقی بر محوی من صوری متجلاتر می شود، و اراد گل بر رمیده خود غالب می شود، و از بندهای اسارت آزاد و چشمہ بقا را می چشد.

غزل:

عرش هو میزند، کز دل قریبا

تشهیر لقاست، در قلب رحمن استوا

که عالم موهومنات، گم گشته این سودا

آرامش جان باش، بطورف آن

او کز دورن، لاخوف سیر فنا

چو رهای نیست، آن رمیده از خود

مشربش پُر وصل، در هجران هویدا

شکر در لبانش، ریشه اش از کام

شایسته استعداد، قدر سعی پیدا
 رهای زحواس، در منش مبارک
 کسب هنر رندی، در چهار طریق پیدا
 رخنه جان باد، وحدتش آسایش
 که خلاصه رندی، منع من بایدا
 محوى یک من کن، در منش چو زنده
 چو ماهی بدريما، زمن در او بناء
 بیابان وصل، بی پایان حاصل
 هر دمت باما بهاء، در همرايت فقیری
 رسول من انفسکم، در فنا الله فانی ما

گفتار اول- جوهر جان انسان:

جوهر انسانی روح و عقل است، و اندرون انسانی عالم اندر عالم بسوی انسانیت، که رسالت
 دین روشنایی است که انسان (زن و مرد) در پرتو آن بر جهل یا عالم حیوانی غالب شوند،
 و مکمل یکدیگر گردند. ریشه پیروزی عقل بر جهل یعنی مغلوب شدن باطل در برابر حق، و
 امید جان و جان در تکاپوی سرشت انسانی، که آرام نگرفتن نشان هوش و بیدار جوهر عقل
 در وجودست. جسمی خاک و حیات معین شده در دنیا و بقاء آخرت در دل از دید او و پرواز
 آن با بال عشق، رندی بهر دم فرصت به انسان می باشد. سرشت انسان سود جوی و اینکه
 سود و نفع بسوی لذت، که هیچ لذتی نیست در هستی مگر درک حقیقت و بینیش در درون که
 مصفا می شود در دریا لامنتهی صدق، و مستغرق شدن در اعماق وجود سازنده بر پدیداری
 آدمیت و تاج کرامت را نشانی که در خدمت همنوع خود و طبیعت بود.

غزل:

نور به همراشو، یک کریمان چاک
 نه خاکست آرزو، غایت خاک به خاک
 عالم پُر تکثیر، در تسبيح اش بی باک
 چو جوهر اشارت کرد، زعرش روایت کرد
 عبرتگاه وجود، در رندی شد چالاک
 بی وساط عریان بود، بت هم در ثنا بود
 رو رو که نپذیرفت، دامن سفید و پاک
 افسوس اه تمام، کارهای این جهان
 بر معصیت خندید، زقند این تاک
 دم چو بگزید، موت رالاموت دید
 از طفیلش موجودی، در منصب فقیری

ممکنات کز واجب، در صلواتِ لولاك

گفتار دوم- انتخابات:

سیر از من منفور به من حقیقی یا انسان عاری از اماره بالسوء، روح منور و عقل منکشف که اهداف مشترک جوهر جان بین این چنین شخصیت‌ها را، در حقیقت ما است و خیر عظیم، که گفت آنجناب: آنچه جمع مسلمین خیر پندارند، خیر الهی است، مشوره و شورا از مشوره کردن حق در خلقت انسان با ملایک که صمد است و بی نیاز، اما ما را تعلیم داد، تا در مصالح اجتماع در خیر عمومی یا ما شدن سیر کنیم. انتخابات فرد اول و یا هر موضوع اختلافی را با رای حل کردن در شورا، واجب بودن این امر برای ما، مایان که متعدد شده ایم و یا می‌شویم نشان می‌دهد. مملو از برکت است، که هیچ مبنا و دلیل کامیابی کشورهای اول نیست مگر اتحاد. اراده جمعی پدیداری شعور و تفکر منطقی اعضاء جامعه هستند به بسوی متعالی در دقت پدیده در جمع تا اراده عمل را در نگهداشت و نظارت نفع عامه و نقد کیفی کردن ماتور توسعه را سرعت دادن، البته هر انتخاب و پدیده انتخاب بر میگردد به عمق بینیش کسی که انتخاب می‌کند، و نتیجه محصول از آن عمقی است نه از روند ساختاری ظاهری انتخابات، و یا من گروهی فردی که در مقدم شدن ما را لازم، یعنی مقدم به شرف ما شدن رسید تا انتخابات را معنی و جان داد. از اینکه دشمن نامری ابلیس، که در من انسان‌های مستبد یا شیطان انسی پدیدار می‌شود، که مبارزه در مقابل نزاع‌ها و گفتگوهای و تحلیل‌های همیشه در جریان را، در جامعه مهد آزادی دانست. و فلسفه دنیا اینکه نباید غافل شد، زیرا دیکتاتوری پدیداری جهل جامعه و حرمت انسان در برابری در سعادت تفکر و همیشه در فرهنگ سیاسی از مبانی فرهنگ مطالعه بود.

حکمت وجودی من!

پی شناسای' من رجوع به اصلش کرد

این من را در من' در تفکر من کرد

چو بهرانجام' آغاز بی ابتداء کرد

تفکرش نه حواس' و اصلست به خاص

جستجو از قسمت' در قبله ازل کرد

کلیدش جانما' کنز مخفی ذاتش

هستیت صد وصل' هجر تهی معنی کرد

جود و احسان' نه انتظار و حیران

من و نیستی پرده' زما معقول من کرد

کار بدیدار' جوش و مستی نه اغیار

مدھوشی و سکرا' آینه دار بخودش
 در من حقيقی' لدُن نثارم کرد
 نه هوش فقیری' در نوش توان یابی
 که زاھد چو واعظ' در گفتارش مصروف کرد

بحث دوم- چیستی انسان

انسان با مفهوم مجزا از عالم حیوانیش یعنی ما، مفهومی نه کمی فردی، که انسان را فرصت می دانیم.² فرصتی که به اصل متوصل شود. چون پی حصول مقصود، این فرصت از هرجهت جهش را، جواب است. که او محیط همه محیط است، و تو بودی فرسنگ ها دور که ندید. در این دید تو ماهی و سیر تکمیلی بحر، دُر معرفت کن بیرون، تا تاج کرامت را فروزانی، بهایش به نقد عشق خردی که صد جانش دهی، از اینکه جوهر خدای نامتهی است، و مظہرش در چندین هزار کتب تتبیں و تفسیر نشود. که این مظہر متوصل ازلی ذاتی، که در مقدمات بر اراده آزاد تو آمده کسبی، نقطه وصل ذات و کسب نور عقل و نار عشق است. و چرای چیستی انسان در معرفتی استکه سعی و کوشش این معرف است بندگی، بند بندگی عشق است، که از پرواز، صعود رحمت می کند. پیدایش فرصت یا چگونگی انسانی از روز است موجود، در هموجودی این اصل، طلوع بی غروب آفتابی³ شده است، برهمه روزها، ماه ها و سال های تو که جوهر تو عبارت از فرصت تو، اصل واصل شود. که آنچه بعد وصل، خدمت و ایثار بود.

گفتار اول- ایثار، تغذیه روحی:

عشق و جنون، کز احسان و دود	صورت المعقول، زموجود الوجود
قیس و نشانش، در عاشقی گرو	جوش عشق، زمجنون عامری شنو
گاه رُحْسِنْش، جوهر مطلق دید	گاه زذات، به احسن التقویم رسید
ق قربش، جذوب الجنون چشید	یک وجود، دو جسم می رهید

² منظور از فرصت اینکه' هستی انسان با زمان وی مشتق است و فرصت دلالت دارد' به اهداف انسانی که در روح و عقل انسان بگونه ذاتی بوده و پی آن است.

³ آفتاب: پیر کامل که مستغرق از روحیت نبی اکرم صلوات علیه تا وصل ذات گرمی آفرین است' که در انجام مجموعه گرمی ها از اصل ذات بوده نه از وسیله' که در آن پختگی چون رسید' خود راه رو' یکی از آفتاب دین است.

بهر نوش، چند مجنون می دوید	شامگاهان کز لیلی، شیر میرسید
عرض حال، ز چند مجنون سفت	قادِ حیران، به لیلی گفت
جذب و جنون، بهر شیرها چیست؟	ما ندانیم، مجنون حقیقی کیست؟
جامی پُر خون، رخون مجنون خواهید	گفت لیلی، جام را خالی کنید
عشق و عاشقی، شود عیان	خواسته معشوق، شده این زمان
استعدادش کی، لایق هر احمق شود	جذب جان، کز جانان می رسد
مجنون شنید و زجانش گفت عیان	گفته شد پیام لیلی، در میان
جان و دلم، در جانستانیش کی بهاء	جوی خونم، در رهش می بایدا
کم خوری و کم نوشی عاشقِ راه	ایکه راه او نیست، نفس و نوش را
جز دیدار، غیرش را نفت	قال و قیل و عشق، نجفتند و نجفت
جز مجنون کی شود، مستِ جنونش	شرم سار گشتن، نفسی های رهش
دیگری، در حور و غلماش خوشت	آن یکی خایف، در رهای آتشست
در لقایش سوزد و سوختنست	عشق را از دو، تک حالتست
کعبه عشقش، تو ننگین میکنی	طوف دنیا، بهر دنیا میکنی
چار تکبیرش، وقفِ لقایش بشد	حب دنیا، رفیقِ راهش نشد
دم بدم فقیری، بی نام و نشان شده	
خانه عشقش، کز لامکان رسیده	

گفتار دوم- اراده به دانستن:

قدرت دانش و متعالی معنویت در بیداری و جدان، کسب علم بسوی تجربه به منظور نتیجه مطلوب تا بیداری جامعه و شناسای پدیده های بدویت، و پیمودن پله های تمدن و فرهنگ که در سعادت و فضیلت ماست. در این مسیر دانشجو را تا دانشمند شدن، یک صفت که ذات وی گردد کافیست. و آن هنر حقیقت گفتن، که این حقیقت است در بناء به جریانات عمل واقعیت، که پدیداری فعالیت روزانه ما، و تجربه از واقعیت ریشه و عمق دانایی را، از حقیقت دانش هویدا می کند. و پدیدار شناسی آن نصاب آموزشی علوم انسانی، و متجلالت در تحقیق و پژوهش نیروی جوانی، زیرا مدیریت انرژی جوانان مهد آرامش جامعه کشوریست. پس دانستن نیروی اراده معقول و مطلوب است که تغافل در برابر دانستن اسارت در جهل و کشاندن وی بسوی نیستی محض یا انرژی منفی یا نا امیدی و تباہی خانواده، جامعه و کشور بوده، که قدرت دانش است متجلاء و پدیدار در گونه های قدرت چون اقتصاد، کشف و اختراع و استنتاج ... زیرا فلسفه وجودی انسان تکاپو و محدوده شدن وی در دنیا فرصت، تا هرچه از این فرصت بهره گیرد، حاصل و غایتش در نتیجه مطلوبیت هر دو دنیا می باشد. پس جوهر انسانی در آموختن و کاربرد آموختن پدیدار می شود.

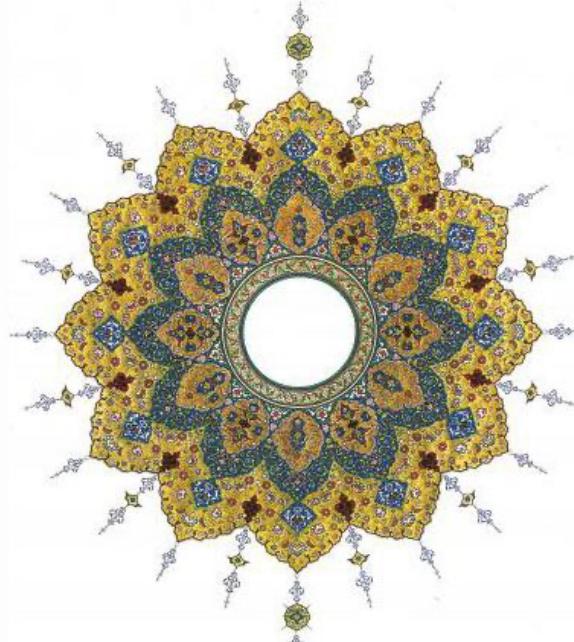
غزل:

نه بند خط و خال، که اسرار	زتیغ ابرویش، لالم بهر نوشтар
صدر نشینی ثمر، به همه ابرار	بجان تند آید و شهودش فروان
کاین خواند و رنگ قلم انوار	زلوح دل نویس، شرح خودرا
بهرنگ وجود، زاو نمک سار	بخموشی در فغان، چو جانرا
خریدم و خریدم، جانرا اظهار	کز بازار حسنش، سنگ ملامت
	به فقیری رندی و همه خموشی
	که درون او دارد، به دنیا سرشار

نتیجه گیری تحجر و سلب جوهر انسانی

سلب جوهر یعنی فاقد اراده مطلوب یا عدم خادم بودن مردم، جوهر انسانی یا عقل قدرت دانش از حقیقت تا واقعیت است. و تحجر مجموعه اعمال که در برابر نقض کرامت انسانی قرار دارد. که از افکار پیش داروی چون حس ولایت و حس بهتر بودن از دیگران آغاز، و هر عمل خودرا، به زعم خودش رسالت خود می داند، به این تصور که خدمت دین می کند. در

حالیکه ذات اقدس و خالق ممکنات و هستی، مدیر لیل و النهار در پاسبانی کلامش و معجزه حبیبیش توسط عقل محض که شاهد مسلمان شدن هزاران غیر مسلمان از مبانی تحقیق به اسلام هم هستیم، اما در افغانستان متحجران مدعی ناجی دین خدا هستند، متاسفانه این باور در مقدم به عقیده در تضاد بوده، و ثانیاً تیغ این نوع افکار بالای مسلمانان تیز تر می‌شود در بستر چنین افکار متجاوزین که اسلام سیاسی یا نهضت‌های اسلام را در برابر قدرت‌های حریف شان استفاده می‌کند. و حرف تازه‌ای هم نیست. از این جهت مفهوم شناسی جهاد اسلامی در مبانی دولت مدرن در افغانستان را بایست ژرف و عمیق درک کرد. تا تمیز جهد و کوشش که صیقل نفس نیز می‌باشد به مفهوم جهاد اکبر درون سازی شود و به اشکال ارزش‌ها که توسط واعظین سطحی نگیر در جریان است، پشت کرده و در جستجوی تکامل انسانی در مرزهای خرد محض درونی فرد، که تکامل چنینی بیدون شک ایده حال و یا مطلوبیت جامعه در تضاد عقب ماندگی می‌باشد. پس هر واعظ و خطیب را الزامیت که در این سیر تکمیلی فردی و جامعه‌ای بکوشد تا باشد طعمه قدرت‌های استخاراتی و سیاسی بیگانگان نگردیم.

اسلامی در مبانی

مفهوم شناسی جهاد دولت مدرن

بیدون حکمت و ترزیق آن، در افکار بدیعی جامعه مسبب عقب ماندگی و نقض بشری است. که قطعاً در فرجام این ایده ها یا غایت این ایده ها در محکومیت سرشت دین قرار میگرد. و بعيد نیست که گوییم دین اسلام به سبب جدید بودنش منبع فیاض بر رنسانس در غرب بود و اکنون متجران از عدم فهم دین، جوامع مسلمین را به قرون وسطا یا دوره تاریک اورپا مبدل ساخته اند. درک و عمق مولفه های اسلام تیتر بر سیاست مدرن و حل منازعات به منظور صلح پایدار در افغانستان است. البته صلح پایدار در بستر های از جامعه و از اصول حاکم جامعه منشاء می گیرد، نه وارد از پی قرارداد یا معاهده که منافع بیرونی حرف اول بزند. از این جهت در نخست بایستی حکمت و مفهوم جهاد اذعان شود تا نسخه برگرفته شده یا جدا شده از اسلام یعنی جهاد به مفهوم گروه اسلامی امروزی که در حیطه آن افراطیت دین در جهت ترویج و ترزیق وحشت و دهشت بطور روزافزون در جوامع بشری الخصوص افغانستان قربانی انسانی می گیرد، عریان گردد.

مبث اول- مفهوم جهاد:

ریشه واژه جهاد یعنی جهد، کوشش، مجادله و یا تحقیق و پژوهش که اگر به حکمت عقل به این ارزش متعالی و مقدس وارد شویم، بیدون شک در تفسیر حدیث مشهور آنجانب پرداخته ایم، که بعد از پیروزی در بدر ارشاد فرمودند: سیر نمودیم از جهاد اصغر به جهاد اکبر، جهاد اکبر یعنی جهاد علیه نفس یا من مردود یا غلبه کردن بالای نفع خصوصی خود در برابر نفع عمومی که از عدم جهاد اکبر از تمامی ارزش های اسلام به گونه ابزاری و هدف شخصی یا گروهی شان استفاده می شود. گسترش اسلام از مبانی جهاد اکبر یا قدرت دیپلماسی و ایجاد فضای حکومت دارای به اهل خرد دست یافتنی و تکریم است به سرشت متعالی انسانی، که

بیدون شک خونریزی و نقض بینایین بشری فرسنگ‌ها دورتر از حکمت و مفهوم شناختی جهاد است. و طبق مفهوم عمیق جهاد با باور کامل می‌توان گفت: هر محصل یا متعلم چه زن یا مرد، مجاهد بوده و تیجه اعمال شان چون صدقه جاریه بعد حیات شان نیز باقی و جوامع انسانی را مستغرق آن می‌کند. از اینجاست که هر اعمال را که آغاز می‌کنیم، بایستی تیوری نظری اسلامی و حکیمانه آن عمل را درک، تا نتیجه به نفع بشریت و انسانیت تمام شود، مثلاً بعد بیرون شدن قشون سرخ شوری در افغانستان اسلحه‌ها به زمین مانده نشد، و قتل عام مسلمین توسط احزاب و نهضت‌های اسلامی صوری که قربانی‌های بیشمار گرفت. حالا این عمق اعمال را در دانش جستجو کردن و وارد عمل شدن را، در سواد دانشگاهی باید پیدا کرد، چون نحوه مدیریت دانشگاه همروزه بروز رسانی می‌شود و راه ممکن نزدیکتر و نتایج هم دست یافتنی تر می‌گردد.

گفتار اول- اخوان المسلمين:

چرا غایت نظریه‌های ابن تیمیه، سید قطب و محمد بن وهاب الدین نجدی به گروه‌های جهاد افراطی مبدل می‌شود؟ زیرا این ایده‌ها از نظره در گستره و ادامه خیر القرون نبوده و چون غزالی و ابن سینا و ابن خلدون... نیستند. مثلاً فرعون هم انالحق می‌گفت و منصور هم، حالا که نیت را در عرفان که از عالم امرست، یعنی از حیطه ید بلاکیف خدا دانست، و تحقیق نمود غایت اعمال مسلمانان بسوی مومن شدن را، که سعادت دنیا و آخرت است، و بعد استنتاج کنید اعمال را قبل از وارد شدن به عمل یا جریانات واقعیت، و تطبیق دهید غایت ایده‌های گروه‌های دهشت و هراس را که در حساب استخارات‌های قدرت‌های جهان ریخته می‌شود. پس سیر آموختن علوم دینی در نحوه مدیریت دانشگاهی و نحوه تحقیق دانشگاهی را باید، تا مرزگذاری عمیق مؤلفه و ایده‌های را به رسالت و آنچه خواسته غایت اعمال دینی است قبل از واردن شدن اعمال دینی درک و دانست. عمق معرفت علوم دینی قدرت دیپلماسی و رویکرد انسان مدار انسانی بوده که سنگ بنای آن توسط انبیاء علیه سلام و الخصوص آنجلاب صلووات علیه گذاشته شده است.

گفتار دوم- دیپلماسی و اسلام:

غربیان و سعادت دنیایی شان از وستفالی ۱۶۴۸ و انقلاب کبیر فرانسه، که انقلاب صنعتی و ایجاد سازمان ملل و تاسیس ایالات متحده آمریکا نیز نباید فراموش کرد. این سنگ بناهایست که برای آنها، از گفتگو که جای جنگ را گرفته، ارمغان‌های دنیایی نیز ببار آورده که ما مسلمانان از اختراع‌ها و استنتاجات شان نیز مستفید می‌شوئم، مبحث آمپریالیستی و استخارات غرب در منطقه الخصوص افغانستان، دو دروازه ورودی دارد، با کمک استخاراتی پاکستان که یک فهم نادرست از دین و دوم قوم گرایی، که راه بیرون فقط در

قدرت دانش نهفته است. اما آغازین و یا سنگ بنای دیپلماسی را محمد رسول الله گذاشته است، که با ارسال نامه و دعوت شان به بعثت و همچنان نحوه دعوت و قدرت در نطق آن جناب به حدی، که مشرکین به گونه پنهانی صحبت مبارک ایشان را می شنیدند، و چنان محظوظ می گشتند که در روشنی صبح یکدیگر را دیده و منع می کردند، که دیگر نباید صحبت آنجناب را گوش کنند. حالا ضعف در خرد و عدم خردگاری بوده که بجای نطق دست ها در اسلحه ها بوده و قدرت های غربی را طعمه شدن.

بحث دوم - دولت مدرن:

در تتبیین و مبانی دولت مدرن، اگر وارد شویم، که بسیاری شدند تکرار پیش نخواهد بود و همچنان حتی المقدور در مقالات خود پرداخت ام، حالا جوهره سخن این خواهد بود که چطور تا دولت مدرن بررسیم؟ و چگونه عدم های آن را شناسایی کنیم؟

کفتار اول- غرب ستیزی شاخص اسلام سیاسی:

طبق گفته قرآن که یهود و نصارا دوست ما نمی شود... آنچه از مفهوم و عمق دوست در قرآن گفته شده را مطالعه عرفانی فلسفی کنیم، دریافت می گردد: حب و آنچه مورد حب، حق و مصدق دارد چون توکل، حسن نیک یا محسن بودن، تقوا و غیره موارد که در سنت مصطفوی جمع بوده که ضمیر مبارکش حبیب، و آن سنت مسبب متعالی انسانی که مسلم است، حالا چرا این صفات را از غیر مسلمان استباط کنیم، یادما باشد رابطه امت یا مفهوم امت، نه ملت است و نه رعیت، که امت رابطه اخلاقی عرفانی در وساطت آنجناب بسوی متعالی مقصد یعنی پروردگار است. قوه نظارت اخلاقی اسلامی در جامعه و همچنان در تصویب قوانین باید، ولی تصاحب قدرت به وسیله دین در عصر کنونی، دولت ملت جاء ندارد. حالا غرب ستیزی قالب و دام است که در حیطه افراطیت در حساب استخاراتی خودشان می ریزد. مسلمانان را بیداری لازم تا ایجاد روابط به منظور منفعت دو جانبی با مردم کشورهای غربی، که گسترش فرهنگ تمدنی خراسان مهد فرهنگ اسلام هم برای ترویج اسلام در سراسر جهان گردد. با این رویکرد غرب ستیزی نه منفعت دینی دارد و نه منفعت دنیایی، هرچند هزار در هزار غربیان به اساس تحقیق و پژوهش به اسلام گرویده شده اند، پس نسل جوان مارا فرضیت در کسب علم است، که به فضیلت وصل بررسند، چون حقا فصل ریشه در جهل و خامی دارد.

کفتار دوم- چالش عمدۀ دولت مدرن در افغانستان:

عدم و فقدان تلفیق قانون و فقه، از ریشه تفکر بعضی که پسا دوره کمونیستی هنوز هم به سکولاریسم فلسفی باور دارند. و با نقلید سطحی از ایرانی ها دین ستیز در غرب به خودشان

رنگ و شمایل دانشگاهی داده، عمل کرد های گروه های تندر و دینی را با اصل دین که از حقیقت فرستنگ ها دور است، یکی دانسته و ترویج دین گریزی می کنند. که اصلاً دین سنتیزی و تحمل دین به زور، دو پدیده در تضاد حقوق بشری است. و از طرف فهم نادرست از دین یعنی افراطیت، که قوم گرایی و سمت گرایی خود از فهم دین که اکثریت مردم این سرزمین مسلمان است منتفی می شود. که بدختانه عده قوم گرایی را با تجزیه طلبی پاسخ می دهد، تا متمرکز شدن روی هدف، به منظور حاکمیت ملی، اجازه دهد بگوییم کیفیت پایین دانشگاه های علوم انسانی ما، که نتوانسته اند با رویکرد تحقیقی سیر ملت سازی را سرعت بخشد، علت عده می تواند باشد.

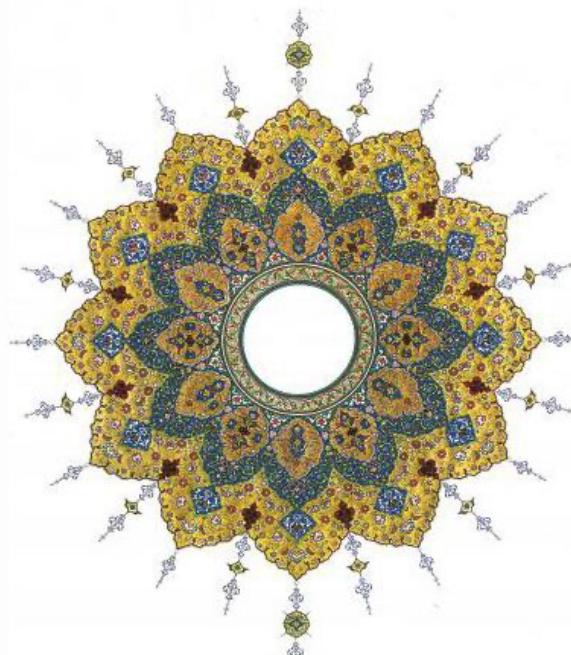
نتیجه گیری جهاد اسلامی در مبانی دولت مدرن

ارزش های جهاد اسلامی و حاکم شدن ارزش های آن، بالای اردو و پلیس، مترادف اشعار های حماسی، آنها را در اجرای درست وظایف شان که ترغیب می کند، ستودنیست. اما جهد و کوشش یا تلقین جهاد اکبر به جوانان و محصلین در امر سیر معنوی و متمدن شدن دنیابی بایدیست، که سیاست معقول هم همین که: چی را چی وقت و در کجا انجام داد. هر است و پاسداری از باورها دینی در برابر تجاوز و هابیون و سلفی ها که در واقع مکتب فکری داعش است، فرض هر مسلمان بوده، که عدم آن در بیست سال جمهوریت رخنه تروریست های بین المللی در کشور ما شد. جان کلام از نتیجه جهاد اکبر قدرت نطق در دیپلماسی است. که اثر آن چندان دیده نمی شود، زیرا باید بنیاد های فکری تحقیقی را به او ج رسانید. جهاد اکبر یعنی علیه نفس فردی مبارزه کردن و بیداری وی و جهاد اکبر به گونه جمعی یا وجودان جمعی در پاسخگو کردن قدرت زیرا دیکتاتوری نمودار شدن جهل جامعه است. پس دنیا و بی رحمی دنیا را چنین گفت: ساعت غفلت کردن را چرا در ساعت ها ندامت جُست؟ یعنی در هر دم و هر نفس در جهد و کوشش بود، زیرا غفلت بستر برای جهل و جهل سلطه برای پذیرفتن برداشی است. و برداشی مرگ حقیقی انسان می باشد زیرا جوهر انسانی وی را سلب می کند. یعنی مرگ یا رحلت کردن و رفتن از این دنیا بسوی انرژی بی نهایت بیداری اندر بیداری و او ج آرامش است.

تمیز در علمای

ربانی و سوء

اصولاً دین دو وجه جوهري و سياسي بر جوامع انساني دارد: الف- ارتباط دهنده جزيت بسوی اصلش يعني جستجوی حقیقت از مرزهای روح منور و عقل منکشف که شامل عبادات در غایت تکمیل انسانی است. ب- ارتباط دهنده انسان ها، که در تنوع اجتماعی قرار دارند(نژادی، زبانی، قومی...). يعني هر جهش و جهت دینی که منجر به اين دو اصل اساسی نگردد، در واقع دین و مولفه های آن، در تاسیس جامعه افیونی می باشد، و نمی توان آنرا جامعه بدوي حتی گفت، زیرا زمانی جامعه بدوي می گوییم، که اهداف ما بسوی جامعه ایده حال در حال توسعه باشد. مانند دوره قرون وسطا جوامع دینی افیونی بطور روزافزون ناقض بینadien ترین حقوق انسانی است، هر چند فلسفه وجودی سازمان ملل برای پایداری صلح و امنیت بین المللی است، که تا هنوز نتوانسته مانع قدرت های استخباراتی شود، زیرا استخبارات های قدرت های جهانی محرکه های گروه های دینی افیونی اند.

بحث اول- تبیین تمیز:

البته و عیدهای علمای سوء در قرآن و احادیث صحیح و متواتر بسیاری بوده و جستاری آن،
الخصوص در افغانستان می‌تواند بنای بر ثبات سیاسی گردد، هرچند تا هنوز نتوانستیم آشتبانی
میان قانون اساسی گرای و فقه در بین مجالس علماء که بتواند ساختار ساز باشد، بیاوریم.
زیرا سیاست مدرن و ارزش‌های حاکم جامعه و از تلفیق آنان چهار چوپ منظم حقوقی
سیاسی ریشه در روش فکری دینی دارد، که چند کشور مسلمان کنونی در حال توسعه را می‌
توان مثال آن گفت. قرآن و اعجاز پُر عمق آن در صورت عدم فهم نادرست از دین می‌تواند،
با روایات خود خواننده، مسبب ناامنی منطقه و جهان است شود. اگر علماء سوء و علمای
ربانی را بدو گروه کمی و کیفی تقسیم کنیم، گونه کیفی نادرترین پدیده در جامعه اکثریت جاهل
افغانی است، و بزرگترین مانع مولفه‌های مردم سالاری ارقام بالای کمی علماء اند، در مقدم
مرزهای عمیق جوهر و سیاست دینی را هضم نکرده اند، و جدایی دین از سیاست را به
مفهوم دین ستیزی محض درج افکار عمومی می‌کنند، هر چند نظام سیاسی حقوقی بیدون
ارتباط جامعه شناسی سیاسی به مثابه جنین مرده است، و دین یکی از بنای مهم جامعه شناسی
امروزی است. و به بلوغ رسیدن مفاهیم عمیق دینی فرهنگی و علوم سیاسی در افغانستان
چنان تمیز عقلانی می‌تواند به بار بیاورد، که جز شایسته سالاری دیگر راه را برای به قدرت
رسیدن نباشد، زیرا قوم، زبان، دین و عرف جامعه... می‌تواند از منابع نظام حقوقی باشد، و
در اصل از قانون اساسی، دولت را مستلزم به رعایت و برگزاری روزهای فرهنگی کند.
ولی هرگز نمی‌تواند دین و زبان را وسیله و پل ساخت برای به قدرت رسیدن، زیرا قبیله و
قوم در مفاهیم رسیدن به قدرت، خود تعاریف از فاشیسم و توتالیتاریسم است، مبحث اکثریت
و اقلیت که نقدی بر دموکراسی است، و آن نقد متمایز از اکثریت و اقلیت قومی می‌باشد، که
دموکراسی اسلامی آن نقد را می‌تواند رفع کند، و الگو برای جهان گردد.

انسان شناسی بنای بر خدا شناسی بر أساس عقل محض و روح منور یا بقول مولانا بلخ
عشق آتشین است، و محسولات آن در خدمت به انسانیت انسان دارد، که نباید منفورترین
اعمال ضد بشری در حیطه دین جاء گیرد، ورنه به گونه زنجیری عدم فهم دین در طول
تواریخ، از انسان‌ها قربانی می‌گیرد.

غزل:

قوه نطق انسانی!

از قالو بلی، تا آخرین دم را پیغام

قدرت نطق هر ناطق، کیف اوست تمام

بطن بگفتارست، سوی جذب به انسجام

صد هزار سخن، در نطق خموش

به پیشانی تقدير، تیشه اش بیام

شیرین کامی، کوه کن در کوه

کر اصل پیدایش، بر آزادی انعام
 محسن زحسنش، آغاز را فرجام
 جاویدان در خموش، طسم به کلام
 پی کشش کوشش را، به فقیری بیدل
 کز جوهر من یشاء، در آبادی انها
 چو صد جان، یک دلربای پُر شهود
 خدنگ عشق، که نازنینی گل ها
 که کارهای بی پرده، زانسو رُخ نماء

گفتار اول- چندی در سیرت امام اعظم:

بعد شهادت بر وجود خدا، بر بندۀ بودن و رسالت آن جانب شهادت می دهیم، بندۀ بودن مقدم رسالت آمده یعنی مارا بندۀ محبوب شدن لازم و مقدم قبل از هر تبلیغ و دعوت مردم، که با چنین سیرت از حکمت پدیده ها، که مردم با تفکر منطقی نتیجه را باستی ببینند آغاز کرد. که امام اعظم با آن همه قدرت استبطاط و استدلال، و نبوغ در علم و حکمت، تصوف و فقه... داشت، زندان و شهید شدن و مرگ را قبول می کند ولی قاضی نمی شود. حالا در این مورد دو حکمت به ما داده می شود: یکم که در افغانستان با علم سطحی ارقام مفتی های غیر رسمی بسیار زیاد است و در تکفیر مسلمین می پردازند. دوم جرم شناسی، هر چند جرم شناسی را غربی ها به منظور تنزل جرم در جامعه مورد تحقیق قرار داد برای اولین بار، ولی در بینیش امام بزرگ در آن زمان بوده، که متأسفانه مغز و حکمت پدیده ها دین مارا، غربی ها خوب و عمیق درک کرده اند، و ما مانده ایم در بند ظواهر تهی معنی یا اندک معنی که چنان در حواشی مصروفیم که اصل را نمی شناسیم، حالا جرم شناسی رویکرد طبیانه به روان مجرمان، معلم اجتماعی و اعمال آنرا به منظور کاهش و مصالح اجتماع متمرکز می کند. و باید تحول در مجرمان را مقدم متکی شدن مجازات آنان کرد. زیرا فاقد این سیاست نتیجه معکوس می شود یعنی سیر تنزل همیشه سوی عقب ماندگی و تباہی که مجموعه رشته های علوم انسانی را ربطی بوده که متخصصین رشته ها را باید همیشه در پژوهش پدیده ها تا یافته را، از منابع میدانی گرفته و راه حل ها را پیشکش کنند.

غزل:

کشش تا کوشش، در جام عشق خمود
 کز مشروعیت شاه، بر وزیر بخت خنید
 کز تحولات روح، زوجوش هموجود
 بر نتوانی عقل، پیمانه نخست کشید

<p>افضل صديقان، خود زمين معراج شنيد</p> <p>تا پيک هاي پناهي، آتش به زبان رسيد</p> <p>آن نجم العلوم ما، تا يك دمش چشيد</p> <p>صوفى كوفي موفق، در حنفى اعظم ديد</p> <p>خدمت شرع، حال و قال غنيمت ديد</p> <p>به فقيرى هم جامي، کز حُم فانيش رسيد</p>	<p>مشاجره دو قطب، مشعل واحد ديد</p> <p>در خواب خفته حيدر، دستش به سماء ديد</p> <p>ناقل به سينه ها شد، کز ديدارش خميد</p> <p>گفتا هلاک و بادا، کز قال بحال نرسيد</p> <p>بر بنیاد این راه، تمیز هایش رویید</p>
---	--

حالش من ندام، کاندر صومعه تشهید

کفتار دوم- علمای انتخابی:

بیدون شک، شناسی و کشف تعهد و صداقت و تقوا عالم، قوت نطق خطبه های منبر است. که در جهت روشنگرای اسلامی در بستر تحقیق و پژوهش انجام گیرد. که برای رسیدن تا هدف عالما از طرف اعضاء مساجد یا مردم انتخاب شود و بعد به مسایل اداری و ارتقاء کیفیت به وزرات یا سازمان دولتی علماء فرستاده شود. تا باشد در ادامه برای انتخابات اعضاء شورای اسلام در بین دانشمندان و عالما دینی از علمای مسجد به منظور امین رای مردم یا نظارت مردم در کمیسیون های انتخابات استفاده مثبت گردد. و اینکه چرا سیاست و اخلاق در دین یک سکه دو روی است، زیرا از قرآن این دعا در ختم در نماز ما گنجانیده شده فی دنیا حسن... یعنی دنیاگرایی شعار دین اسلام و مظهر سعادت دینی اسلامی می باشد. اما تخصص هر رشته متخصص و دانش آموخته خودرا لازم دارد، که نباید در اینجا دین و سیله برای تصاحب موقف ها و منصب های وظیفوی دولتی شود.

مبث دوم – دانشمندان بی وجودان:

اختراع و گسترش اسلحه های منوعه، کار دهقان و گشاورزان نیست، بلکه همین دانشمندانی است بیدون در نظر گرفتن تعهد به انسانیت و برای غریزه شخصی خود دست به اعمال می زند، که نتیجه و غایت آن اعمال به خیر و فلاح انسانها نیست. از این جهت تکنولوژی و جامعه توده ای افغانستان را مورد مطالعه قرار می دهیم.

گفتار اول- تکنوقرایی و جامعه توده ای:

تکنوقرایی یعنی عده با قدرت دانش و مدارک دانشگاهی وارد جامعه سیاسی بدوی شده و تصاحب قدرت می کند، در این روش دانش فاقد اخلاق، یعنی سعی بر این است تا جامعه در حالت بدوی قرار داشته باشد، گرچه تعداد محصلین و فارغان در آمار میلیونی باشد.

یعنی یک هزار دانشگاه بهتر در سطح دنیا که سالانه اعلام می شود، به أساس دو معیار عمدتاً سنجش می گردد، یک مدیریت دانشگاهی و دوم تحقیق: که مدیریت دانشگاه داشتن کدرها در رشته ها، نحوه آموزش حضوری و آنلاین با معیار، منابع اصلی و فرعی با روز شده، ساختن فلم های کوتاه مستند یا کمپیوتری، واحد گزاری کریدت ها که شامل مضامین تخصصی و اساسی و فرعی رشته می گردد... و جان کلام دانشگاه که در تحقیق نهفته است، که دست آوردهای پژوهش در علوم تجربی اختراع یا کشف و یا امتداد یا گسترش اختراع و یا کشف، که در علوم انسانی نتیجه پژوهش ها شامل استنتاجات و یا گستره آن می باشد. که قطعاً در طول بیست سال تا امروز شرف درج شدن در این یک هزار دانشگاه بهتر را دانشگاه های افغانستان پیدا نکرده است.

از آنجاییکه تخصص من در علوم سیاسی است، با این سوالات می خواهم در تشخض مشکل بیشتر وارد شویم: فرض کنیم، اکنون طالبان در قدرت نباشد. کی بباید و حکومت کند؟ اگر عده از قوم تاجک، هزاره و یا ازبک و یا هر قوم دیگر بباید حالت بهتر خواهد شد؟ اصلاً چرا راه رسیدن به قدرت مشروع که در سیر ملت سازی در حاکمیت ملی نهفته است با قوم اشتباہ گرفته ایم؟ چند مقاله علمی تخصصی و کتب مطلوب در دانشگاه های دولتی و خصوصی کشور داریم که برای گذر از حالت کنونی به مطلوب را نسخه کاربردی داده است؟ یعنی تحلیل علمی اگر چه تحلیلی توصیفی نوشته باشد، نیروی تحرک از قدرت دانش بسوی هدف را دست یافتنی می کند. البته تعداد انگشت شماری دانشمندان داریم که وابسته قدرت منطقی الخصوص ایران شده اند، که با انگیزه های عقیدتی، افکار ملی و سیر حاکمیت ملی برای شان منفعت بار نیست، و رویکرد علمی راهم چنان مدیریت می کنند، که اندکی بسوی وحدت ملی کمک نمی کند. برای اینکه بگوییم جز دانشگاه با معیار و سیر ملت سازی از قدرت دانش با تعهد به انسانیت و وطن، گزینه بدیل نداریم، اجازه دهید، تیوری ماکیاولی را در باب شرافت و فضیلت جمهوریت بیان کنم: برای مردم ایتالیا آنzman شاهی مستبد را پیشنهاد می کند در شهریار، زیرا استدلالش این بود، که اگر شما جمهوریت را به مردم که فاقد رسیدن به فضیلت جمهوریت است، بدھید یکدیگر خود را نیست می کنند. حالا در ۲۰۱۴ اکثریت جمعیت به دو دسته در عقب فرد، فرد که ممکن خطأ و جایز الخطأ است، ایستاده شدند تا قانون و حاکمیت قانون که برای ما شفافیت انتخاباتی بیار می آورد- که حالت کنونی پسا ۲۰۲۱ نتیجه است، که آنzman نطفه آنرا گذاشتیم، بباید قبول کنیم علم، قلم، همت، وجدان و تعهد را برای و به منظور خرد، شجاعت، توازن و عدالت بکار گیریم تا جامعه سیاسی مطلوب را تأسیس کرده

و منحیث انسان های با عزت امروزی صاحب دولت مشروع و مقتدر و جامعه معنوی گردیم،
تا الگو به سایر جوامع باشد.

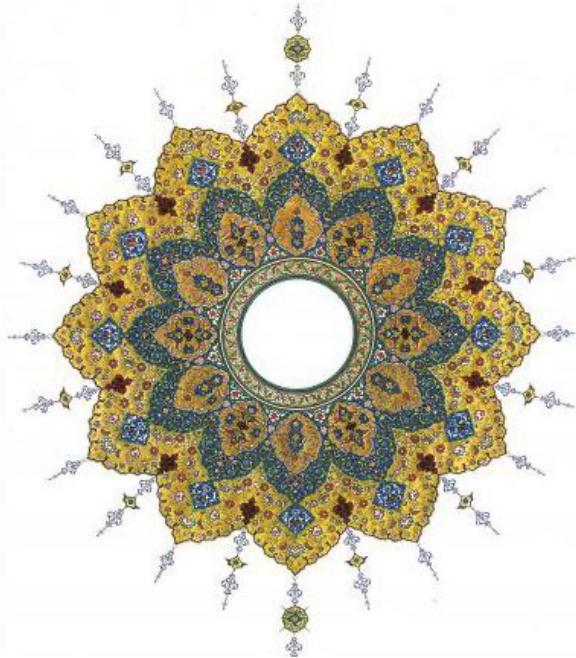
گفتار دوم- خرد تا عدالت اجتماعی:

جوهره خرد و عقل را نمی توانیم، جمعی و فردی تفکیک کنیم، زیرا روح ما یک جوهرست، و واحد الجسد از همین جا، پس خرد مقبول از اصل، خود و به گونه خودی خرد جمعی یا خیر و نفع عمومی است. از اینجا هر استنتاج در علوم انسانی شتابی بسوی عدالت اجتماعی می باشد. که خرد مقبول حق است و حق قدرت و نیروی در شجاعت مدنی یا در گفتن و یا هنر گفتن حقیقت، که شجاعت بیدون خرد نمی تواند توازن را خلق کند، که فقدان توازن سیاست هم معقول نیست. و هر دهه یا بعد هر دوره بایست از سرآغاز کرد، حالا در یک تطبیق از ۱۷۸۷ در آمریکا تا حالا یک قانون اساسی که در افغانستان ۱۹۱۹ تا اکنون هشت قانون اساسی تجربه می شود، ولی یکی نمی تواند ریشه در جامعه سیاسی گیرد، زیرا فهم نادرست از دین و قوم گرایی در بستر جهل حاکم است. مجموعه کشورهای اسلامی که در حال توسعه قراردارند متأثر از نظریه های سیدجمال الدین افغان است، که فقط به دنبال این هستیم که مرقد و خاک وی را چگونه به افغانستان انتقال دهیم در حالیکه وی زنده بود و شیرعلی خان مسبب می شود تا وی تبعید گردد، و چقدر ایران و ترکیه... از وی مستفید می گردد. که خلاصه و جان کلام ما در باب خرد یا خرد جمعی تا عدالت اجتماعی علمای ربانی و متخصصین متعهد بوده، و شناسای آنان در غایت یا نتیجه گفتارشان توسط تفکر منطقی جمعی مردم سنجش شود. البته نهاد شناسای نخبگان در معارف و تحصیلات عالی به منظور فراهم کردن امکانات برای آنان بایدیست و به گونه نامری عده در نهادهای آموزش در شکار استعدادهای مفید جامعه باشند.

نتیجه گیری تمیز در علمای ربانی و سو

سعادتمندی جامعه و متعالی آن، در عمل قانون در حیطه حاکمیت قانون است، یعنی هرچه سطح آگاهی مردم بالا برود، حاکمیت قانون مقدتر می شود، که سطح بالا و بینیش جمعی یا تفکر منطقی مردم است، که علما سوء و دانشمندان بی وجودان موجودش بیشتر در جامعه توده ای می گردد. سیر جامعه در این حالت عقب گر بوده، و فاجعه انسانی بیشتر از دیروز، و جوهر تمیز در تحقیق دانشگاهی نهفته بوده، که مفتی بودن در هر امور، یا مفتی های کمی فاقد کیفیت، از سیر سطحی بودن علم محصول می باشد. پس ارزش دین را با شکل دین تمیز داد، تا به خیر و رستگاری جامعه رسید. زیرا ارزش های حاکم جامعه مبنای رستگاری چندین نسل به گونه مسلسل است و شکل ارزش در جستجوی منافع خودی و گروهی که فاقد حکمت و یا نتیجه مطلوب اعضاء جامعه را، در سیر تنزل قرار می دهند.

روشنگری اعجاز گریزی؟

قرآنی است یا دین

عقل و سیر عقل تا درک حقیقت، که ایمانویل کانت فیلسوف آلمانی نقد عقل محض را در عدم توانی عقل در برابر حقیقت می داند، که بر حسب تسلیم شدن در برابر ذات و جوهر یگانه می باشد. در برابر نتوانی ما، مخاطب وحی الله‌ی به مرکزیت عقل که از ریشه صدر یا سینه است، رو برو هستیم، که چیستی جوهر عقل را دانست در مقدم...

بحث اول- چیستی عقل:

جوهر عقل وصل اندر وصلست که پدیداری آن ما....از تضاد جوهر عقل ورود به چیستی آن را آغاز می کنیم: یعنی تضاد ما یا عقلانیت که از مبانی و بلوغ عقل می باشد، در برابر من منفور من حقیر من خودنما و من مغورو و یا من که در فصل و جدای است قرار میگیرد. حالا این جوهر عقل که مdroک آن در وجود چون مغز و قلب اختلاف بوده، ولی اکنون در این نوشته تنها روی این جوهر مرکز می شویم، بهر تقدیر جوهر یا نور عقل چیست؟ که وحی الهی مخاطب آن و تاج کرامت خاصه آن در دین اسلام به صاحب آنست؟ حس پنجگانه، حافظه، تفکر، فهمیدن و استدلال کردن ... همه صفت های این جوهر بوده، حالا برای شناسایی آن از این سوال وارد عمق جوهر می شویم: اثر از وحی که از لوح محفوظ جبرئیل امین به حضرت محمد صلوات علیه می آورد کجاست؟ در فزیک کدام اثر آن نیست. مثلاً از نوشته های اولین تحریر های قرآن پسا نزول و بعد آن که آن جناب بیان می کرده است و همین اکنون در موزیم های کشورهای دنیاست ولی سوال اینجاست قبل از اینکه نبی اکرم صلوات علیه گفته است و تحریر شده چگونگی آن چیست؟ یعنی درک عمیق قرآن مصای چون محمدی را نیاز ندارد؟ که برای آمده کردن کلام خود، حق سینه مبارک شان را شق می کند و توسط مقرب ترین فرشته ها شستشو می کند.

البته الف، ب و حروف در زبان مجموعه سمبلیک های است که توسط انسان ها کشف و برای ارتباط نوشتمن و خواندن می باشد... یعنی وجود آنجانب مقدم جوهر شناسایی داشته همانا جوهر عقل که اتصال وحی با عقل یا از پایین به بالا بگوییم عقل و وحی را ایمان گوییم، اینجا حروف و جملات کلمات قرآنی پدیداری این وصل است، که حتی این اتصال را هم، توفیق خود الله گفته که هر کی را خواهد دهد بطور مثال: پسر ابو جهل صحابه می شود و پسر نوح نبی از دین پدر پشت می کند... این جوهر عقل را عالم امر می گوییم یعنی: در امر ربوبیت حق است و حقیقت را درک کردن صفت ذاتی این جوهر که پدیده حق را در نظم دنیایی چون اصول، دکترین و یا حقوق می گویند که ربط ذهنی و مفهومی با نظم از لی یا در بستر نظم از لی تتبین می شود نظم از لی چون: شب و روز، تغییر اقلیم و مدیریت اعضاء وجود چون تپش قلب که در تحت کنترل ما نیست و نمی توانیم برای یک روز آن تپش را متوقف کنیم... پس آزادی بستر رسیدن عقل به مقصد، که سلب آزادی و سلب عقل در جان بی روح را، بدتر از ترور می دانیم زیرا، بعد موت حیات محض و بیداری مطلق در عالم برزخی است. یعنی اتصال حقیقت یا جوهر حق در وصل عقل = مجموعه مولفه های که در خدمت انسان قرار گردند که جان و آزادی انسان را سلب کند. سلب جوهر عقل کار دشمنی اندرون هر انسان همانا شیطان منفورست که پدیداری آن ساقط کردن، ستیز و جدال، گشتن و سلب حرمت انسانی می باشد.... درک عمیق تر از فهم نادرست از دین: مثلاً: بسیاری میتافزیک ارسطو را یا نقد عقل محض کانت و یا دیگر اثر های بسیاری از فیلسوفان را درک نمی توانند و یا حتی از روی

خوانده نمی تواند، که سوال من این است: وقتی اثر انسان یا همانا عقل محض را درک نمی توانید عمق و درک و فهم قرآن را چطور مدعی می شوید که کلام خالق این فیلسوف هاست؟ در نقل قطعی منقول است که هستی یعنی دنیا شامل هستی و ممکنات در نزد کرسی الله مانند انگشتتری است که با مثال میکروسکوپ: در این انگشتتری گوشه ای کوچک آن در دنیا بنام افغانستان مدعی ناجی دین الله است. که اگر خالق نیازمند مخلوق خود در امر نگهداری دین خود شود که خدا نیست چون الله بی نیاز است و قادر... که دوباره به میکروسکوپ مراجع کنیم می بینیم اینها مکروب و ویروس های اند که آنرا فهم نادرست از دین یا نقل گرایان فاقد جوهر عقل که تاریخ انسانی بزرگترین مثال های آن را دارد: چون قرون وسطا... مطالعه از یافته های تحقیق چون پژوهش، خود خواست و تشنگی عقل، که در تجسس حقیقت است می باشد. و رویکرد عقل در تحقیق تا یافتن هدف و یا گستره هدف که در میان راه به مجموعه منابع و نقل های که مواجه می شود غنیمت و نعمت بر عقل می باشد. که نه تنها سلب عقل نمی کند که عقل را به هدف نزدیک تر می کند، و پدیداری این هدف توسعه و عقلانیت در تضاد جهل و عقب ماندگی است.

نوت: البته عقل در باوری وحی و از آنجا سیر معرفت بسوی محبوب شدن مقصود، همه در درون انسانی از جذبه قلب که کشش جانانست تا جان کوشش و سعی حقیقی می کند. و آنچه از رابطه بین محب یا بند قلب با اصلش همانا ذات اقدس الله پدیدار می شود به سایر امت حکمت، محبت و معرفت و یکجا شدن یا ما، و وصل بی نهایت در شتاب بسوی بی نهایت یا هستی اnder هستی یا نور حقیقت می باشد.

سیر عقل و روح جوهر انسانی است، که از سیر آن: بازیزید بسطامی از دور کردن مگس از روی خود اجتناب می کرد که مبادا بروی انسان دیگر شیند و در برابر محکمه باطنی خویش پاسخگو شود. انسان و چیست آن از مولانا جلال الدین محمد بلخی و موجودیت سه صد مراکز پژوهشی مولانا شناسی در غرب، مصاديق بر چشم عقل محض است بسوی درک حقیقت، که دینداری شرق امروزی الخصوص افغانستان در وضعیت سیر نزولی یا قرون وسطای است. انسان از اوایل پیدایش همواره با دین و عقیده تلافی شده که عدم فهم از دین چنان تباہی و فلاکت ببار می آورد، که راهی جز تمکن به مرکزیت وحی یا مخاطب الهی یعنی اندیشه نیست. برای درک بیشتر از عدم فهم دین می توان از اینجا آغاز کرد: عقیده کنیم تا بفهمیم یا فهمیم تا عقیده کنیم، البته مبحث فطرت و ذات انسانی در فهمیدن چنان نهفته است، که رسالت دین ارتباط کنش واکنشی انسان (جوهر عقل و روح) با صاحب وحی می باشد. و عمق پُر معنویت دینی چنان فردیت و اصلاح فرد را در غایت فردی، یعنی هیچ کسی به جای کس دیگر در محکمه باطنی خود، لحد و روز رستاخیز پاسخگو نیست.

غزل:

چیست یا از کیست انسان؟

گر عشقست وجود، آینه دار کیستم؟	نور اثبات نار نفی، در وجود کیستم؟
یافته لامنتهی، کامل نافرجام کیستم؟	عقل خام و تصور خجل، تامن در منم
کاندر تغییرات وجود، از مدبر کیستم؟	گاه خزان و بهارم، گاه در هجر زمستانی
مشت خاک را جوهری، کلید کنز کیستم؟	ساختار تھی معناست، زدرون نجستن
غاایت چو از آنسو، اصل و ریشه کیستم؟	هر طرف بشتافتی، آسايش اینجا نبافتی
سر بسر عمرم جوانی، در بهار کیستم؟	اصل من اوست، تا جستجوی دوست
در خانه بی سقف، نامعین فقیری	
لامکان منزل، بی نام و نشان کیستم؟	

کفتار اول- نقل:

تقلید یا مدیریت و رعایت کردن، دستورات فقه در امور چون وضو، نماز، رمضان، زکات و مراسم حج بیت الله... از فقهای کرام عالی ترین غنمتی بوده، که چقدر فقهای معظم برای ما زحمت کشیدند. ولی بینیش ما و رویکرد به قرآن پژوهشی باید، زیرا این معدن لامنتهی معجزست و جوهر به جوهر عقل، که بار امانت یا نور عقل و نار عشق را آب حیات، و استفاده ابزاری و تلقین آن به گونه نقل به مردم توده ای جفاء در دین خداست.

کفتار دوم- تقابل عقل و نقل:

اولاً روایت و نقل از یک منبع معتبر یا صحابه آن جناب، در تشخیص و تتبیین احادیث صحیح مستند، متواتر و مرسل و یا موضوعی یا ضعیف... می باشد. البته یک هزار حدیث موضوع که در صحت بودن مطلق آن یا منسوخ مطلق ما عاجز هستیم، که ارقام و لفظ آن یک هزار حدیث معلوم می باشد. ولی مقصد ما از نقل اینجا، اینست که اهداف از قبل تعین شده گروه هاست، که سرشت دین مبین اسلام چون رخنه های استدلال و حکمت است، اما به گونه نقل توسط متحجران بیان می شود، این رویکرد سطحی بوده نه فلسفی و عرفانی، و عمدتاً با دستگاه ها و پدیده های عقلانیت در تضاد قرار می گیرد. آنچه از تقابل عقل و نقل در جامعه حاکم می شود اختلاف است، البته اختلافات فقهای در زمان خیرالقرон که ماهیت و حکمت آن در بطن یکی می باشد و تنها در نحوه و رویکرد ظواهر تنوع دارند زیبایی های اسلام چون

رنگارنگ بودن گل می باشد. اما اختلاف آفرینی عصر حاضر حتی در مورد احکام که از مبانی خیرالقرون تحقیق شود، اصلاً مورد اختلافی نیست، و این اختلافات قطعاً در تضاد عقلانیت است که مبنا آن جهل بوده و در جامعه بدی افغانستان در اوچ است، که عده، عده ای دیگر را حتی تکفیر کرده قتل طرف را مباح می داند. و ماشین توسعه را فلجه کرده و افکار در زندان حواشی قرار می دهد.

بیت:

دام شیطان را زجهالت، طعمه داده اند

بی مریدی، در ادعای شیخی اند

مبحث دوم- دین گریزی:

صورت عینیت یافته عمل و نتیجه عمل متحجرانه را، دلیل قرارداده اند، که تحریک قوه شهوانی حیوانی نیز به همراه بوده، و ریاضت معنوی ناخوشاپنده در بینیش شان و نقدهای بالای اسلام وارد می کنند. که ارزش را از شکل در مقدم فرق باید تا از مرز گذاری عمیق خرد محض و تتبین صدق تقوا و کسب دانش دنیایی در وجود انسانی، چون تاج کرامت را به بنی آدم که نهاده شده است را در تجلای گذاشت. هرچند ایده های کمونیستی در باب الهیات از منظر عقل کیش مات بوده، که کارل مارکس را اهل دانشگاهی امروزی انقلابی می دانند، نه حکیم یا فیلسوف، اما مریدان مارکسیسم استدلال شانرا از عمل و نتیجه عمل متحجرانه گرفته، و سعی دارند انسان ها را در تبعید معنویت و خدا باوری قرار دهند. یاد ما باشد که تا تسلیم نشویم یا همانا اسلام و می عشق وحدت یا موحد شدن را یا همان سیر مسلمان سوی مومن شدن را ننوشیم، در استدلال و گفتگوهای تکراری نمی شود.

کفتار اول- تحقیق قوت دیپلماسی:

قدرت دیپلماسی در حل منازعات در گفتگوست، و زمانی تحجر، پیش داروی، تعصب و غیره امراض انسانی جامعه را مبتلا کند، قدر و منزلت دیپلماسی جایش را به جنگ و خونریزی می هد. از ندامت ها و پشیمانی های یزید بن معاویه در حادثه المناک کربلا این درس را باید گرفت، که فقدان دیپلماسی در بین طرفین بوده، و چه بی شرمانه روبا بازی های اهل تملق و چاپلوسی در برابر قدرت شکل می گیرد، در آن جامعه که دیپلماسی معنی خود را پیدا نکرده باشد. در صورت نهادینه شدن و اوچ گرفت سطح آگاهی مردم که تحجر و افراطیب به خلاقیت مبدل شود، جامعه مسبب دین گریزی نمی شود، که الگو برای سایرین می گردد.

کفتار دوم- رویکرد اسلام تحقیقی و صلح پایدار:

اخلاق متعالی انسانیت در اسلام اظهر من الشمس است، و قدرت نطق بطئی قرآنی متجلاء در

حل هر منازعات بوده، که برای این فضیلت رجال الله را ضرورت است، که با علم ذاتی و کسبی وارد صحنه شده و صلح پایدار، یعنی به گونه زنجیره‌ی جامعه را، باید در ادوار تاریخی در حالت توسعه قرار دهد. که صلح در بستر های جامعه نهفته بوده، و منشاء آن افکار حاکم است. که با رویکرد سطحی پوزیتیوستی یا تجربه گرایانه نمی‌توان صلح در جامعه معنوی رقم زد، چون نتیجه معمکوس می‌دهد. حالا اگر سوال پیش آید در جوامع غیری معنوی، چگونگی گفتگو برای حل منازعات چیست؟ باید گفت وجودان، زیرا ایمان یا باور از عالم امر در ید خداست، که هرکی را بخواهد از راه اقناع نه زور و جبر از مسیر آرامش باطنی برایش عنایت می‌کند. ولی وجودان در کسب و ریاضت و از اراده می‌تواند بدست آید. که غیر خداباور برای نظم امور دنیایی و حل منازعات از محک وجودان و در نظارت وجودان جمعی یا مردم به صلح و عدالت اجتماعی می‌رسند.

نتیجه روشنفکری اعجاز قرآنی است یا دین گریزی

دین گریزی از نتیجه اعمال یا صورت اعمال متحجرانه بوده، که روشنفکری دینی یا اعجاز قرآن از مسیر پژوهش و تحقیق در مبانی صلح پایدار و عدالت اجتماعی در مقابل نقل سطحی و آگاهی سطحی از دین است. پس عقل گریانه می‌توان از حمایت اسلام برای حل منازعات در جامعه بدوي افغانستان وارد شد. کاریزما یا شخصیت تاثیر گزار کسی است که قدرت ماهوی باطنی یا روح عمیق داشته باشد. و در سیاست و تصامیم سیاست مدبیر بیرون آید، که چنین قدرت دانش را در کسب علم علوم انسانی و تعهد معنوی یا ایمان و در سیر ایمان از اجمال به تفصیل نهفته است. دین ستیزان برای بستر ساختن دیگران به مقصد دین گریزی، که از نتایج اعمال نهضت‌ها و گروه‌های اسلام سیاسی متضرر شده‌اند، و یا غریزه فکری شان چنین اقتضاء دارند در مقابل و نقض حقوق بشری یعنی آزادی اعتقادی قرار می‌گیرند. که بایست افهام شود، چون روشنفکری نه به معنی دین گریزی و دین ستیزی است، و با باور کامل معجز قرآنی مفسر هر زمان بوده، لیکن محقق و پژوهشگر را لازم است تا در هر زمان، از این معدن لامنتهی معرفت علم بیرون آورد که مشکلات را در تلفیق فقه و قانون، راه حل گردد.

در نتیجه عقل و نقل گفت: که عقل محض یا جوهر را، با آگاهی فرق کنیم، آگاهی آنچه توسط حواس دریافت می‌کنیم و عقل جوهریست می‌تافزیک از عالم امر، پس عقل در عالم دنیا یا فزیک توانایی مدیریت منابع دنیا و نظم را دارد مانند کشورهای سکولار... برای اینکه وحی را بهتر بدانیم، هستی و ممکنات که این دنیا جز آنست در برابر کرسی الله مانند یک خرما یا یک انگشتی در تفاسیر معتبر بیان شده، پس وحی الهی جایگاه بسیار متعالی دارد تا بباید برای ما اختراع گوشی و طیاره و غیره موارد در فزیک کند...

اینکه عقل در برابر عقل کُل یا جوهر خدایی ناتوان بوده و یا عقیم است، خود الله رحمت می‌کند و کلامش به یاری این ناتوانی عقل می‌رسد که صاحب عقل را کامل سازد. یعنی در

ارزش معنی و مبانی تقابل بین عقل و وحی نیست. البته بینیش و اگاهی هر کس با عقل محض فرق دارد.⁴ اما وحی که در تفاسیر قرآن بل قرآن و حدیث و مفسرین اراایه می شود و از اینجاست که مشلات امروزی ما هم حل می گردد این را جز سیر تکامل عقل و وحی دانست، آنچه ملا با مجموعه نقل الخصوص در سیاست آفتایی می شود به جز عقب ماندگی و دین زدگی چون قرون وسطا حاصلی ندارد. دین از سیاست جداییست، ملا که دین گفته نمی شود... یعنی نقل یا اقوال گذشته و همینطور یافته های ما امروز از قرآن برای نسل آینده و این تسلسل مفهومی بر میگردد به جوانان که تحقیق و پژوهش را اولیت توسعه شان قرار دهد. مگر اینکه نقل در فقدان عقلانیت در وجود سلب عقل کند در این وضعیت فرد، البته حمکت دین منظور نیست، بل فرد با مجموعه نقل های که دارد مانند رباط از انسان ها استفاده های باوری و منفعتی خود را می کند.

بطور مثال: در قرون وسطا که عقلگرایی سرکوب می شد و مقدار یا اندازه مساحت جنت توسط پاپ ها به فروش می رسید تا یک دانشمندی پیدا می شود و مطالبه خرید دوزخ می کند. هر چند برای پاپ ها خیلی تعجب آور بود اما زیادی مطالبه می کند که با هوش تمام حاضرست جنت نه، بلکه دوزخ را بخرد و تمامی مساحت دوزخ را به أساس نقل که در دست پاپ ها بود می خرد و بعد آن به مردم این چنینی ابلاغ می کند: من صاحب دوزخ و تمامی دوزخ پس من نمیگزارم شما در روز قیامت، دوزخ بباید. که حالا ضرورت نیست دیگر جنت بخرید، زیرا عرف تا آن زمان قسمی بود که فرد همه عمر کار کند و حاصل تمامی زحمات خود را به پاپ دهد تا جنتی برای روز آمدنی داشته باشد.

همینطور اذهان بدouی افغانستان دین را در افکار شان در وجود ملا خلاصه کرده اند و هر نقل را ب بدون تحلیل و تفکر می پذیر اند.

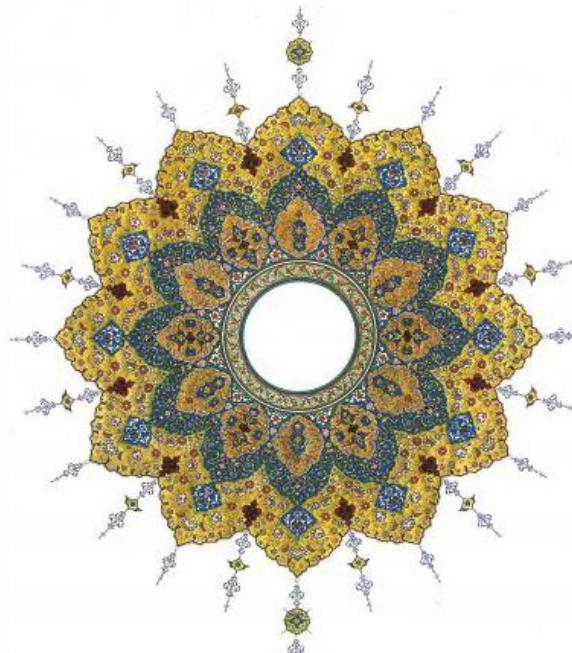
التبه عقاید و نحوه عبادات قطعی است نوآوری در آن جایز نیست که در بین شش ماه تا یک سال تمامی مسایل عقاید را یا فقه اکبر أبو منتهی و الهدایه فقه عبادات را در فقه حنفی می توانید خودتان بخوانید و اگاه شوید و استقلال عقل تان را در أمور دنیایی و سیر تفکر معنی یا عرفان بخودی خود داشته باشید، و ضرورت علمی دینی به ملا نداشته باشید، زیرا هستی امروز شما و بلوغ سیاسی تان همین که: بخود اگاهی از هستی خود رسید و به اراده فاقد عقل، سرنوشت تانرا به عده ای یا کسی نسپارید.

از ۱۹۹۲ تا کنون وضعیت افغانستان بطور نزدیک به مطلق، در تطبیق به دوره تاریک اورپا یا قرون وسطا بوده و قرون وسطا که از منبع فیاض عقلگرایی قرآن نیز مستفید می شوند و گام نخست شان تطبیق حالت دینی شان با دین جدید محمد عربی بود، که تطبیق خاصیت عقلگرایانه است و این تطبیق محرکه می شود بسوی عقلانیت از قرون وسطا اورپا به دوره جدیدی یا رنسانس یا روشنگرایی... پس این سرشت ذاتی انسان که سود جو، مکار و حیله گر

---

⁴ برای درک عمیق عقل: میتافزیک ارسسطو مطالعه شود...!

می باشد به منافع خصوصی خودش، که این چنین سرشت های درونی انسان ربط به متون مقدس دینی و ایده عقلی فلسفی ندارد.

جستجوی صلح

بیدون شک بستر های از جامعه سنگ عدالت اجتماعی است. که جامعه توده ای تا جامعه ایده حال یا در حالت مطلوب که تمامی شاخص های شهروندی را سیر نموده اند، یا وجه ملت سازی تا به حاکمیت ملی را در تاسیس یا موسسن نمودن، و قدرت که عبارت از موضوع حاکمیت است، حاصل شده، که فقط زیر بنای فکری آن، عبارت از استقلال فکری و خودآگاهی هر اعضای جامعه است.

مبث اول – عدالت اجتماعی و افغانستان:

هر چند عدالت اجتماعی گم گشته چند قرن در کشور ماست، که این معضله در تنگنای از عدم فهم دین و قوم گرایی، جامعه را بسوی قرون وسطا سوق داده است. یعنی فهم دین تا سیاست مدرن محركه ما بسوی صلح پایدار بوده، که می بایست و می باید، از فرصت های پیش آمده یعنی هستی من و شما که هستی ما و در عمق خودنگری هستی و خود آگاهی هستی سعادت است که باید رسید. زیرا جوهره این شناخت یا همان خودآگاهی اعضای جامعه، می باید افکار عمومی جامعه را از دین ستیزان، و دین داران تهی معنی و قوم گرایان آزاد نماید، و این آزادی همانا وسیله بسوی سعادت است که می توان آنرا عدالت اجتماعی گفت.

کفار اول- ایمان:

ایمان یا باور به توحید، رسالت و معیاد که ورودی به اسلام است، و سیر معرفت یعنی از ایمان اجمالی بسوی تفصیلی که حاصل می شود: ایمان عین اليقین و حق اليقین، اما تعهد به وطن و خدمت به وطن در کشورهایی که خدا باور نیستند هم بعيد نیست. زیرا وجود و جدان جمعی از خودآگاهی اعضاء جامعه محصول می شود. همچنان مبحث معرفت یا سیر ایمان اجمالی بسوی تفصیلی در بستر تقوا و ربط آن به قدرت دام و طعمه است، که خودرا در دام تیوکراسان یا افراد دینی که به واسطه دین به قدرت می رسند، است. البته مبحث دین و عمق آن، که از رابطه خدا و بندی یا امت و رسول کریم نتیجه و غایت در تکمیل فرد به سعادت دنیا و آخرت آن است، یعنی ملت و در گذشته رعیت با امت فرق معنوی و دنیایی دارد. چون راه رسیدن به قدرت مشروع در حالیکه میزان تقوا و درجه بندی نزد الله محفوظ و مستور است، جز حاکمیت قانون نیست. البته مبنای قانون و مبنای فیاض آن خیرالقرون و نظریه های سایر حکما اسلام می تواند باشد. در این تنگنای که شیر از آب باید جدا شود، باید بگوییم سردی باور یا بینیش این چنینی که دین را از سیاست جدا می کنیم نیست، البته دین هم وسیله به قدرت نیست. پس قانون است که به أساس شایسته سالاری و تعهد و تخصص راه را، برای رسیدن قدرت در یک و یا چند دوره محدود معین کرده، و توسعه را در همه ابعاد آن، بستر می شود.

کفار دوم- اجتماع:

امروزه جوامع که باورهای مشترک ندارند و با فرهنگ های متنوع هستند، در صلح و برابری زیست می کنند، تا جوامع که با باور و فرهنگ مشترک تنگاتنگ قرار دارند. زیرا معدن لامنهی سعادت یعنی عقل در هر جامعه که استفاده نشود، طغیان و بلا و آفت های گوناگون یعنی غالب شدن ابلیس بالای دشمن دیرینه خود و بالای او لادهای دشمن خود، که هیچ نیروی و اسلحه و قدرتی نمی تواند این دشمن مکار نامری را مغلوب کند، مگر وجود و جدان، عقل و تقوا، هر چند بطور مطلق نمی توانم این سیاره زمین را عاری از عالم حیوانی شیطانی کرد، چون فلسفه دنیا تا روز یوم الدین چنین است. مگر عدالت اجتماعی بایدیست که اگر افغانستان به آن نرسد، روز خوبی نخواهیم داشت و هر روز بدتر از دیروز می گردد. عدالت اجتماعی جان کلام آن اینست: اگر مقامات و مجریان قدرت نقض قانون کنند، محکمه شوند. و این اصل حاکمیت قانون که فهم عمیق یا سطح آگاهی بلند از حقوق شان توسط مردم در جوامع پیشرفته بدست آمده ستودنی بوده، و اگر افغانستان با همه منابع فیاض انسانی از مهد خراسان که دارد، به عدالت اجتماعی دست یابد، الگو انسانیت برای سایر جوامع می شود.

مبحث دوم- قانون ناظم یا ابزار؟

قانون درختی است که ریشه آن بلوغ سیاسی مردم بوده و ساقه این درخت حکومت و دولت در اجرا که میوه آن، توسعه کشوری می باشد. که فقدان فرهنگ سیاسی یا روح همزیستی بین مردم نباشد، بلوغ سیاسی و آگاهی عامه به ثمر نمی رسد. ابزاری بودن قانون در بستره جامعه توده ای، محسوس و ملموس می گردد. و ناظم بودن قانون از موضوع حقوق یا ارتباطات ناشی می گردد، یعنی بودن مجلس یا شورای مردمی با نمایندگان مردم در نظرات قوه مجریه که هدف یعنی منافع عامه به خصوصی تنزل پیدا نکند. هر چند طی چند دهه در افغانستان نقض بنیادیترین حقوق توسط تحجران دینی صورت گرفته و هنوز هم ضرورت حاکمیت قانون در افکار عمومی به حد که باید شود، حس نمی شود.

گفتار اول- شاه امان الله خان و مشروطه سازی وی:

تشنگی آزادی و بلوغ سیاسی در مشروطه خواهی مردم نخست، تا زمامدار را مجبور یا اقناع کند، اما ملت که در اوج سواد و دانایی نرسیده باشد هرگز آزاد نیست. در آمریکا جورج واشینگتن از کاندیت شدن به دوره متواتی سوم ابعا می ورزد، و می گوید که قدرت به دوره های متواتی نزد یک تن باعث سلب آزادی شده و ممکن قدرت متمرکز شود، حقوقدانان را پسنده می آید و اصل که یک نفر پیشتر از دو دوره نمی تواند ریس جمهور شود، ریشه در این عمل جورج واشینگتن دارد. که عکس وی تا امروزی روی اسکناس دلار است. ولی در افغانستان که شاه در امر مدرنیته بسیار سریعتر و عبور از خط های قرمز اقدام کرد، اما نیت وی که از مشروطه سازی بیدون آنکه وی را کسی مجبور کند، ستونی است و در امر اقدام بعدی که چندان منابع موثق در مورد هم نیست، بایستی مذاکره و مفاهeme می شد، اما افکاری عمومی چنان با روحانیون و مذهبیون وابسته در فقدان خودآگاهی قرارداشت و دارد. همیش جای دیپلماسی، جنگ را انتخاب کرده ایم، و حاصل جنگ در طول تاریخ به منفعت دیگران و هوشمندان تمام شده است. مثلاً جنگ پانی پت با هندی ها و الماس کوه نور در تاج ملکه و مبارزات علیه قشون سرخ شوروی به منفعت پاکستان و غرب، آخر این حالت چند دهه و چند قرن دیگر از چند نسل دیگر ما قربانی می گیرد؟

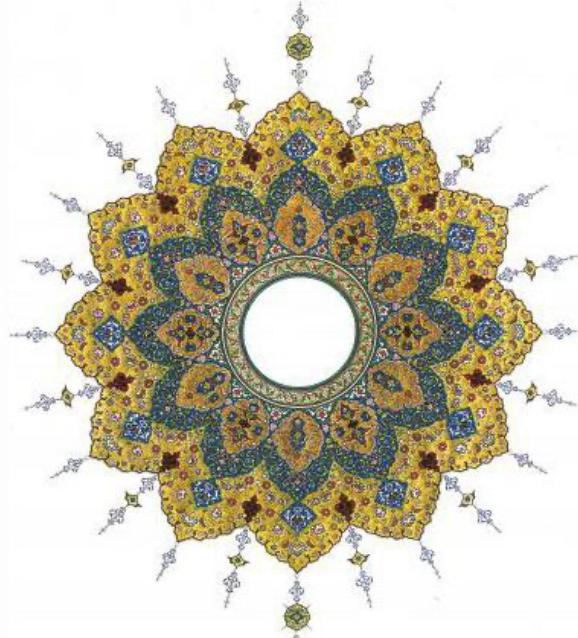
گفتار دوم- تحجر و فقدان معنویت:

شرح مشروطه سازی امانی را، اجمالاً گفتیم، و موافقم که رسیدن به قدرت دکتر نجیب الله در بستر قدرت متجاوز و نامقبول معنوی مردم افغانستان بود. اما مصالحه ملی وی فرصت عالی و ناجی افغانستان از شرایط کنونی می شد، اینجاست که آفت تحجرانه بر جسته می شود، و تا زمانیکه روشنفکری دینی را رونق ندهیم، افراطیت غالب بوده، و نقض حقوق بنیادین همواره

در جریان، که تحریر از جلال ربانی فرسنگ‌ها فاصله دارند. و از مبانی قهاریت حق و منفوریت حق می‌توان دید، که شمه‌ای از رحمانیت دین در سیرت شان دیده نمی‌شود. و فقدان معنویت در غایت یا نتیجه اهداف شان می‌توان دید، که کشور را به جهنم مبدل ساخته اند. از این جهت قانون گرایی وجود اجتماعی مردمی بناء باید، تا تخصص و تعهد بر بنای توسعه، و علمای ربانی و معنویت به سعادت و مصالح اجتماع در حیطه مدبریت رب که متجلاست در افکار عقلانیت انسانی، و رضای حق در اجرای حقوق، از اراده پخته که قدرت ایمان است، که نه تنها میتافزیک نبوده، که در عالم شهود محسوس و ملموس می‌گردد.

نتیجه جستجوی صلح پایدار

پایداری صلح در بستر های از جامعه و سنگ عدالت اجتماعی است. آنچه با عقلگرایی از ریشه ارزش های حاکم جامعه در مصالح اجتماع لازم است، در تطبیق با پدیده های روزافزون که انتظام بخشی امور را، با این رویکرد نظام حقوقی سیاسی گویند. تحریر و سلفی گرایی تُّھی معنی با رویکرد سطحی دینی نه تحقیقی مسبب عقب ماندگی و وضعیت قرون وسطایی را در سیر تنزل انسانی است. شاه امان الله خان به همه اشتباهات که داشت نباید سرنگون می‌شد، هم اکنون هم روحیه ساقط کردن تا روح همزیستی در جامعه سیاسی ما افغان‌ها مشهود است، که بدختانه بعضی بجای کارکردن به سوی حاکمیت ملی، نظریه‌های تجزیه و تجزیه طلبی را نسخه می‌دهند. که فضیلت و سعادت در وحدت نهفته بوده، و تجزیه وضعیت را بدتر از کنونی می‌کند. که روح قانون به منظور نظم در ارتباطات نهادینه شده، و حاکمیت دولتی روحیه کاریزما یا نمادین یا همانا ضمانت اجرا است. که اجتماع سالم این نیست که بالای هر شهروند یک عسکر مقرر گردد، یا جزای های سنگین بر مجرمین، زیرا اقناع و جرم شناسی به منظور سالم ساختن اجتماع در ارتباطات و اوج گرفتن ارتباطات می‌تواند باشد. که هرچه معنی عمیق و ژریق باشد تاثیر و اوج گرفتن ارتباطات در این عصر ارتباطات سازنده می‌شود.

انسان چیست؟

انسان یعنی روح و عقل، مخلوق بودن
انسان و ادامه حیاتش از ریشه ربویت یا عالم امر که آزادی مطلق پُر سعادتش در وصل اصلش می‌باشد. خالق بودن انسان در عالم خلق، یعنی مجموعه اختراعات انسانی تا این دم و از این دم تا آخرین دم، که از نیستی به هستی چون خدا، پدیده را ابداع نکرده اند، که اختراقات وجه ارتباطی دارد تا تاسیسی، که پدیده ارتباطی هر پدیده را خلق کرده اند و در اختیار جهان انسانی قرار داده اند. که حتی بعضی اختراقات به ضرر به بشر نیز شده است، یعنی مباحث محیط زیستی، اما در علوم انسانی استنتاجات فیلسفان هم معیوب بوده و نظام واحد حقوقی سیاسی جهت نظم در جهان را، یعنی دموکراسی را هم معیوب دانسته و چاره ناچار گویند. پس انسان و فلسفه جوهر روحی عقلی انسان مصدق بر عالم دیگر و جهان دیگر دارد. که دین آنرا معیاد گوید.
غزل:

جلای جوهر انسان!

کز عمق نادانی، دانایش بگفتارم	در تحصیل عشق، سوادش سوختم
حاصلِ جستجو، مصدق به وجودم	زتسبیح توحیدش، ممکنات به تکاپو
هموجودی لیلی، کز جنون باقتم	بحر چو قطره، دو جهان کمین بهاء
کدا چو سلطان، چاک لباسش دوزم	آینه دار کدای، کز تجلایش خاورها
چو سرآب و مجاز، همسایه عدم هاست	

یک آمدن و رفتن، دو روز مسافرتم

مبحث اول- دنیا نسبی:

زمانیکه گردش زمین متوقف شود، زمان دنیایی نه زمان، پس عالم برزخ بعد موت لذت تمام و بیداری تام است. یعنی این دنیا هرچه در پی منافع باشی یا هستی که ژرف و عمق نفع، نیست مگر لذت، یعنی هوشیار و رندی انسان در غایت و سعادت پسا این دنیا وی است. هرچه در این دنیا باشد و می باشد نسبی است و غایتش فنا، که جوهر عقل و روح مال این دنیا نیست، به امر که آمده و به همان امر می رود، که آزادی مطلق هم وصل عالی ترین مدبر می باشد. پس غفلت که بستر معصیت است، سلب آزادی تو توسط اراده آزاد نوست، که اگر در این بستر، معصیت غالب غالبتر شود، خودت به اراده خودت، خودرا در وصل منفوریت یا غذاب لامتهی غرق کرده ای، که ساعت غفلت را سال ندامت دان، و رندی و تحصیل هوشیاری را در هر راه، یعنی در تقوا و دنیا بگزین، چون انسان یعنی سیاست و فرصت، که نباید ابزار و طعمه قدرت های انسان ستیز این دنیا نگردد، زیرا زمانکه آخرين لباس یعنی جسمت را به خاک می سپاری، اعمال که چه مقبول باشد یا منفور تحملش میکنی...
غزل:

تن، لباس انسان؟

تن را چون لباسی، روزی باید کشیدن
در مهر مهاجرت، وطن را گم کردن

چو آمدن و رفتن، بی خبریست کارش
زخبرهای اصل، مسافر خویش یافتن

ای موت شکریش، بیاکه میمیرم
حیات لاموتی را، زاین موت جستن

نه تقصیر زگناهی، بهانه چو کندم
نزول و معراجش، سیر تکمیل ساختن

چو یخ به گرمی، کاندر فقرست غنای

عقل و خردم را، نادان دهر دیدن

گفتار اول- زمان:

نیست زمان مگر در گردش هستی تو، اینکه اصل انسان و گردش زمان فرع، که ترا منفعت از فرصت هر دم، بعضی از این فرصت چنان عمیق دریافتند، که منطق مقدم هر زمان است. یعنی فراسوی انسان یا جوهر روح و عقل که مصفا گردد، مقدم منطقی است هر پدیده آن نه

در یک زمانی و هر ادوار تاریخی را فیاض، اما تجربه گرایان را از واقعیت در محدوده زمانی خاص و برای پدیده خاص از ریشه میتافزیک یا فلسفه سازنده و دست یافتنی است. پس هستی انسان مفسر زمان وی بوده و هر عصر زمان را حکما، علماء و اولیا می باشد، تا امور معنوی و دنیایی جامعه را به کام لذت انسانی هدایت کنند.

نعت:

نبوت رسالتش!

آدم و نوح و خلیل، وجود تو مجنوب	تلک الرسول، برفضل تو مكتوب
داود و زبورش، بر مدح تو مستور	موسى، زبرق تجلای تو بر طور
صد عاقل و فرزانه، ز نور تو مولود	هستی و زمان، وجود تو موجود
غیری تو نگزیده، برین در او خمیده	هر شوریده و عاشق، کز وصل چشیده
انوار نقشبندم، در وصل تو ناصر	فهم و زبانم، در وصف تو قاصر
در فقر تو هر دم، این فقیری مایل	
کز مرشد و اصل، بر وصل تو نایل	

کفتار دوم- مدروك عقل و روح در هستی انسان:

بیدون شک جوهر عقل و روح از قلب به اعضاء بدن و الخصوص به مغز که مرکز و یا هسته حافظه و جریانات حواس پنجگانه و هشتگانه را مدیریت می کند میرسد. خدا ناباوران با چشم سفیدی محض و با استدلال اینکه علم دنیایی به تجربه و آنهم تجربه ناقض استوار است، که به زعم شان جوهر روح و عقل را، نیز چون اعضاء بدن به تجربه گرفت. و آنرا چون دیگر اعضاء بدن تحت مطالعه قرار دهند. که اگر چنینی شود، پس جوهر نیست، غرض است. جستاری در جوهر خدایی یا میتافزیک از تسلیم شدن در برابر آن، و با خشوع و خضوع تقوا، به همراهی و با نیروی عشق یا شدت علاقه قلب یا تشنگی مدام قلب بسوی اصل و الخصوص که خیلی پُر دست آورد است، چون نتیجه یا انتها را در ابتداء درج کرده است، یعنی سیر باطنی طریقه مصطفایی نقشبندیه شریفه، که اسلام گل است و این تصوف بوی معطر آن، دل را چشمی است در این سیر و خموشی را بنیاد برحسب دیدار، که نه زبان و سمع را طاقت و قدرت که ارسال و دریافت آن انرژی ها کند.

مبحث دوم- فضیلت:

سعادت فردی تا اجتماع و فضل و کرم الهی معنوی، از مسببیت جهاد اکبر یعنی تحقیق و پژوهش و تقوا، که جز این نیست فضیلت و سعادت دیگر، که از نفس اماوره تا راضیه و مرضیه سیر کرد. یعنی آزادی اجتماعی عینیت یافته آزادی باطنی است، که فرد از بندش های درونی شیطانی آزادی یافته و مقدار در کسب عنایات الهی به نظم خود جوش، یعنی نه اینکه به هر فرد اعضاء جامعه یک پولیس مقرر کند تا نظم بر قرار باشد. که می توان گفت: فضیلت الگوهای ذهنی و اخلاقی است، که پدیداری آن، اولویت نفع عمومی در برابر نفع خصوصی در فرد و افراد می باید.

گفتار اول- نظم ازلی و منظومه انسانی:

نظم ازلی یعنی مدیریت امور از ید مدبر اعلی و بستر آسایش است، تا افضل خلائق یا انسان در جستجوی کنز مخفی یا وجود ذات اقدس که محصول حضور در قلوب و جان عبادات، که از مسیر باطن به آرامش و اوچ لذت رسد. که نظم ازلی یعنی گردش شب و روز، مدیریت اعضاء بدن که در اختیار و کنترل ماهم نیست، فقط ما امر به نگهداری و توجه به صحت مندی خود شده ایم، حالا جامعه که فاقد آن زندگی فرد و تنها ناممکن است، و انسان ها با تنوع فکری اخلاقی به خلق نظم می شوند، که نه تنها نظم ازلی یا محیط زیستی را تخریب کند یعنی اسباب آسایش را، که همچنان نه در مقابل و تضاد احکام یزدانی که دین است قرار گیرد، تا به آرامش درونی باطنی ما صدمه وارد نشود. که نظم اجتماعی از مبنای دین یا خیر القرون توسط علماء و دانشمندان، که متجلای عقل است دوباره به او و از او است، بر میگردد. چون برگ بی اراده اش به زمین نیاید و توحید افعالی ربویت را در عین اليقین و حق اليقین یعنی از نور حضور حق سرشار می تواند دید، و جامعه را فیض حقانیت و نظم ازلی یزدانی و موضوعی که مترادف آنده، و نظم موضوعی که در تحول بر حسب نیاز زمان می باشد، گستره نظم ازلی و معجز احکام یزدانی می توان دانست.

غزل:

و جد دل!

فاقد خود در عجز، کز بی نیازی خواهم

ناظمی نظم وجود، کاندر تحول روح

یک وجود و یک دل، میوه با غ کثرتم

در چند راهی نه چند، این نشه وحدت

گفتاشو حامد، تا حمد خود بخوانم

موجود عشق جود، ز عمق رحمت بود

پرده‌گر بگشوده شد، در موجود مذوبم	ممکنات م اش، در رمز احمدش
پرتوش به خاک، فخر نار لعنتم	چو بی نیاز مطلق، جز عجز نخربید
گفتا بنوش ز وجود، لایق خود کردم	در تاباش نور، دل به لقاء مستور
	قرست در غایم، فقیری منصب هستم
	و جد بی تن دارد، دل لامکان وطنم

گفتار دوم- تحجر و اختلاف آفرینی:

ژرف نگری و تعمق به اعماق مفهومی قرآن، که شامل تفسیر آیه بل آیه یا تفسیر قرآن بل قرآن، تفسیر حدیث آیه و بعضی ناسخ و منسوخ آیات که تنها حکم آن، نه لفظ آیه است شامل می شود، که حالا آفتاب یا مبنا در تتبین پدیده های امروزی از مسیر حکمت و فلسفی قرآنی برای حل منازعات بشری و مبنا برای منبع نظام حقوقی برای مصالح اجتماع و دولت را برای ما می دهد. که متاسفانه اکثر منابر با رویکرد سطحی مردم را با عالم از اختلافات مواجه ساخته و راه بیرون رفت را تنگ تر کرده اند.

نتیجه چیستی انسان

آنچه در تتبین انسان گفته شده، هنوز هم اجمال است. زیرا تفصیل در شاخص های انسانی ناممکن بوده، مگر اینکه خودت در خود رجوع کنی و سفر خودشناسی خودرا آغاز کنی که نتیجه خداشناسی و علم حال، یعنی میزان آرامش قلب در امواج انرژی یا لذت تام و کیف انسانی در انسانیت است. و در عمق وجود پرواز کردن شرط فهمیدن، که تاتو با چشم گور بسته گوش و گوش در لب دندان کسی که نه سخن حق گوید، جز نفس و چقدر منفورست این سخنان، که در آسیاب دیگران آب ریزد، که آب نه بلکی از خون و دریای و سیل خون انسانی مردم مظلوم وطنم افغانستان می ریزد. چون دستان مادر فروشان آسیاب قدرت های منطقه و فرامنطقه در گردش آورده اند. سیل از مهاجرت ها پی در پی، در خاک و خون نشستن، دولت طعمه به نفع عده و کسانی، نه به مفهوم خدمت، نیست این وطن آبادی جز تمسک به دانش و دانش چراغی که بی علم نتوان خدا را شناخت.

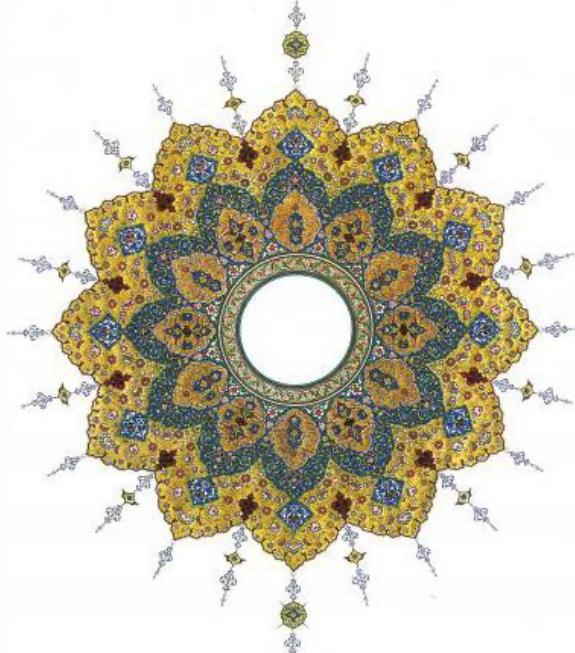
غزل:

تبیین انسان!

در تفسیر انسان، چند صد کتب بدیهی
عمقش چنان عمیق، جز از خود نیابی

هم مُلک سلیمان، کز تخت در پروازی
که موجود الوجود را، از وجود بخوانی
شرافت بر مخلوقات، عرش را فرش داری
چو ذات او در تو، غیرش را خود ببینی
کز جاذب تو مژدوب، در تحول اثباتی
نوشت زپیمانه، راشدی و در رشدی
سهل گوی عوام، بند تفکرست خام
عمقش پُر گنجینه، نظم و فهمت فقیری

کز پیدا گم شدن، جانش را جانستان
خفتگان حواس، کی از پرتوش خاص
رفتن بسوی بقاء، کاین سیر را بایدا
او می آید بتو، در زهد صیقل جو
جبهه جان گفتا، مجدوبان بی تن را
شرب عقل محض، نه بند هیچ فرض

محض در انتقال

خموشی فرهنگ معنی تام

انتقال معنی بصورت تام گر عمیق بدامن یعنی اینکه چطور معنی بین فرستنده و گیرنده بصورتی صورت گیرد، که به عمق مطلب رسید، نه اینکه در حواشی بند ماند. یعنی چرا اعمال فاشیستی هتلر که ادعا می کرد از فلسفه هگل، مارتین هایدگر و نیچه است، نبود؟ چه غوغای و طغیان در درون خود خواهانه وی در تلاطم بود که معنی هدفش را گم کرده بود؟ یا اینکه منصور هم انا الحق گفت و فرعون هم، حالا آن کجا و این کجا، چطور به خرد محض رسید تا معنی را گم نکرده در حواشی سرگردان نبود؟ منظور ما از تام معنی یعنی حب و جذبه قلب، یعنی زنا، نار و قتل... و متضاد این کلمات یا واژه ها چون بهشت، رحمت، حب... در قرآن تلاوت شود، برای خواننده بیدون آنکه معنی تمامی آیه بدانند یا ندانند و یا سمع کند، ده حسنہ نوشته می شود. که مولوی هم در مثنوی و برای عمق معنی و رساندن معنی بصورت تام از الفاظ و واژه های که شرمگاه آدمی است استفاده برده، و اینکه معنی جوهر است و الفاظ شکل و قالب و یا وسیله برای انتقال معنی، که چطور به جان کلام از کلام رسید؟ و فرهنگ ما در ارتباطات چگونه باشد را، مطالعه می کنیم.

مبحث اول- خموشی:

بیدون شک رسیدن به فضیلت خموشی و دل متصل اصل یا ابدیت، معنی تام را لذتش در جان چشیدن است. خموشی به منزله دوری از جمع نیست، قوه اتصال در جمع است، یعنی آن جذبه که افراد را، گرد هم جمع می کند، و کسی را خداوند شرف رهبریت داده است، که خادم به می باشد به اعضاء در جمع، بیدون شک این سروری را از بطن وجود یا ذات پیدا نموده و این ذات در آرامش خموشی است که برای نظم اجتماع و مصالح اجتماع استنتاج و خلاقیت می کند.

گفتار اول- چند رسانه‌ای شدن:

برای جامعه بدوی افغانستان با تقليدی تطبیقی از غرب یا شرق، یعنی آزادی از عدم ارزش‌های حاکم جامعه همیش جنین مرده بوده، مثلاً جهیش‌های شاه امان الله خان، دهه آزادی ظاهر شاه و آزادی بیان، بیدون بیان معنی دوره جمهوریت، که ده‌ها رسانه دیداری و شنیداری داشتیم، که در عدم بستر هدف محور و فاقد برنامه بسوی تغییر افکار عمومی بسوی متعالی و توسعه اجتماعی سیاسی بودند. بیان به معنی دانایی و معنی است و مقدم آزادی باید، زیرا بیدون عمق دانایی الخصوص در افغانستان، کنش‌ها به نتیجه معکوس واکنش شدند، یعنی افراطیت در اوج و نقض بشیری بطور روزافزون در جریان، حالا اگر عناصر خبری به مطالعه عمیق فلسفی تطبیقی در رسانه‌های بیرونی و داخلی با سطح آگاهی بلند مردم، یعنی بینیش مخاطبان رسانه‌ها را مدیریت کند، افغانستان به تغییر بنیادی مواجه خواهد شد.

گفتار دوم- نماد و انتقال معنی:

از آنجاییکه زبان بدنی یا body language از زبان گفتاری کرده در ارتباط عمیق ترست، نماد می‌توان در الگو، شعار و سایر موارد در محدوده دو یا سه واژه چندین کتب را معنی دهد. پس رسیدن تا شکر و لذت خموشی مطالعه و فرهنگ مطالعه، چون کار روزانه ما باید، که مقدم هر شجاعت مدنی خرد را بنیاد، زیرا توازن و بلوغ سیاسی ضرورت عدالت اجتماعی است.

مبث دوم- گفتار ثُمَّی معنی:

در مقابل معنی از ریشه خموشی پُر فغان، گفتار ثُمَّی معناست. در کشورهای که نظام‌های تمامیت خواه یا توتالیتاریسم از ریشه جامعه توده که فاقد حافظه دراز مدت یا عدم تفکر منطقی در خرد جمعی می‌باشد، در اشکال ارزش‌ها افکار را بسته می‌دارند، و برای احیاء نگهداری شان، قدرت حاکمه، سرکوب را در مقابل افراد خردمند که می‌خواهد بیداری را در جامعه بیاورند، انتخاب می‌کنند. مثلاً برنامه‌های در دوران کمپاین انتخاباتی در جوامع پیشرفت‌که تقديم می‌شود، در صورت عملی نشدن آن، فرد منتخب ناکام و عده در عدم خدمات عامه به محکمه یا استیضاح قضایی پارلمان می‌شود. پس تکیک قوا به منظور اینکه قدرت مستبد نشود، ریشه در بیداری و خرد جمعی دارد.

گفتار اول- سواد و انسان مدرن:

آخرین دعای آنجلی در این دنیا: که خدای من نشناختم ذات اقدس ترا، آن وجه که باید می‌شناختم، یعنی سیر معرفت بعد موت که نه تنها متوقف نمی‌شود، که سوی مقصد برق آساتر می‌گردد. که این فقدان معرفت است که عبادات را در دنیا، عادت و افکار را ثُمَّی معنی و

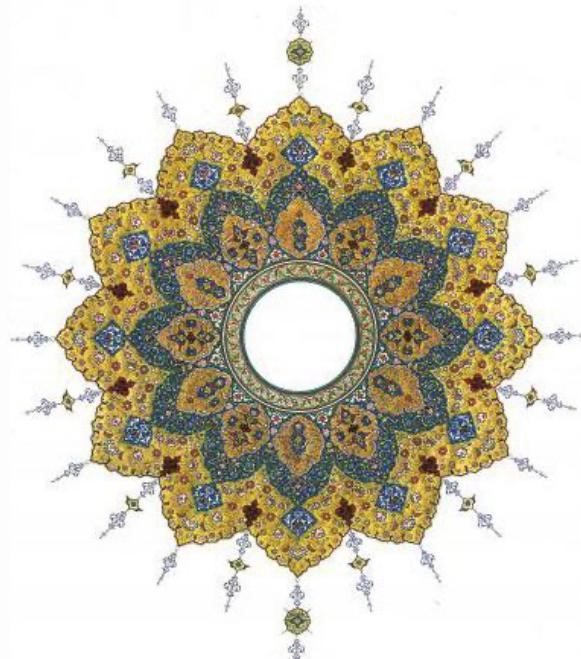
جامعه را بدوی و سیر عقب ماندگی در جریان کرده است. پس گر متغیر نباشد محکوم بسوی نیستی محض یا پدیده های زشت منفی که همانا ابلیس است، می باشد. زیرا حکمت وجودی باطنی آدم را ندیده گرفته و گفتا: او از خاک است و من از آتش، و این من منفور تغییر ناپذیر خالق همه کلفت و زشتی هاست. که انسان مدرن یعنی فرد در گستره جهانی همشه در آموزش و تغییر بوده و دنیا برای هر انسان بیدون در نظر گرفت رنگ پوست، نژاد و زبان...، است زیرا لذت و اوج محبت در همدیگری پذیریست، که نه تنها در روابط منطقه، بل فرامنطقه هم باید اندیشید، و فرهنگ متعالی حوزه خراسانی بزرگ که حقاً عمدتاً عرفان اسلامی است را، به جهانیان معرفی کرد.

گفتار دوم- چرای دین زدگی و افغانستان:

بیدون شک افغانستان با فرهنگ متعالی و آثار فرهنگی بیشمار، نویسندهان و عرفان، که این سرزمین داشته است، اما رویکرد تحرانه و مغروضانه در برابر پدیده های مدرنیته پسا ۱۹۹۲ الخصوص تا کنون مسبب و دلیل اصلی است، که حکومت داری هنوز ریشه از قانون نگرفته است. اما دین زدگی و عقب ماندگی که در قرون وسطایی اورپا حاکم بود، اسلام یکی از منابع فیاض شان گردید، تا اورپا به رنسانس یا دوره روشنفکری وارد شود. که افغانستان کنونی در تطبیق با قرون وسطاً مصادق دارد، اما به این تضاد که امروز عصر اینترنت و اطلاعات است، و گذر از این حالت سهل و برق آسا می تواند، در صورت فرهنگ مطالعه و تحقیق به اوج رسد. که در عمق پدیده وارد شدن و نه در حواشی ماند. که همه راه حل ها در رویکرد پژوهشی می باشد.

نتیجه از خموشی محض در انتقال معنی

خموشی بستر معنی تام را، از تضاد آن یعنی گفتار ثُبی معنی می توان خوب درک کرد. که عمق و ژرف پدیده ها در تحقیق و پژوهش نهفته است. هرچند ساختار ها و ارقام ماده های قوانین زیادتر گردد، نظم و عدالت سرگردان و قانون در دست عده ای ابزار می شود. از این جهت خموشی معنی تام و جایگاه متعالی کامن لا یا حقوق نانوشته را می توان هم از اینجا دریافت کرد. که عمق معنی در افکار عمومی شرافت این به دست می آید که مردم رسانه را کنترل و مدیریت فکری کند، نه چنان که کنون در جریان است، یعنی رسانه و اینترنت آفاق اطلاعاتی و فکری بر سطح پایین آگاهی فکری مردم افغانستان دارد. که همیشه بسوی تغییر مثبت و مفهوم سواد در تتبیین انسان عصر حاضر، که مسبب تمدن دینا و معنویت آخرت نیز است، و عدم تغییر آسیب شناسی ما در تحجر و نقض حق بشری می باشد. که تجویز برای آسیب شناسی سرشت متجلس و تغییر انسانی است که قطعاً در عمق معنی میرسد و حقیقت را درک می کند، پس مفهوم ما از خموشی در انتقال معنی درک حقیقت، و بهترین تجویز های برای آسیب های جامعه انسانی افغانی می باشد.

فراجنسیتی انسان

در دستور زبان
زبان ها، برای ضمیر
تفکیک کند او زن و او مرد نیست. چون در ضمیر انسانی که عالم حیوانی یا انسانی حاکم می باشد، طرف منفی یعنی شیطان هم جنسیت ندارد. پس چراغ علم در باطن از وجود خدا، به منظور غالب شدن بر عالم حیوانی نباید تفکیک شود.
غزل:

روح آزاد انسان!

فارسی چون دیگر	عاشق بمعشوق، یا معشوق قمر باش
انسانی دو واژه که	زاده بی نکاح را، محروم چرا خواندن
تفکیک کند او زن و او مرد نیست. چون در ضمیر انسانی که عالم حیوانی یا انسانی حاکم می باشد، طرف منفی یعنی شیطان هم جنسیت ندارد. پس چراغ علم در باطن از وجود خدا، به منظور غالب شدن بر عالم حیوانی نباید تفکیک شود.	که روحست جوهر، خون پوست ضرورت
غزل:	خودرا او بینی، هم انس و ملک باشی
رمز و معما را، هم کشف و کلیدش باش	هر تپش قلبت، خالق جمله زمان
در گناه بی تقصیر، مقصرش نشاندن	ای گم گشته خودرا، در اصلت جویا
عزم سوی اصلش، نسب هم پرده است	فقیری در تجسس، هدف چو در تیر
گوهر نایابی، گر در کاوش خود گردی	
کز قید سال و ماه، حال را زگرو امان	
که عقل و تجسس، میمرد زکم آبی ها	

کز تشنگی حال، در عمر خود عبد سریر

مبحث اول- جمال و وجود انسان:

تقوا بیدون خانم در وجود منکوح ناقض بوده، زیرا قلب را خشوع و خضوع لازم تا استجواب حق گردد. که جمال وجودی یک زن است، تا قلب سخت و بی رحم یک مرد را، که در سیر انسانی باطنی او لازم می باشد، نرم ساخته و مسبب می شود تا پرتو حق را در قلب خود بیشتر دریافت کند. از این جهت وجود فلسفی یک خانم بزرگترین نعمت بر هستی مرد است، که عدم فهم درست آن، زن را به گونه ابزار دیده که حقاً این دید، دید حیوانی و غیر انسانی است. پس مظهر جمال حق که مهر مادری از آن سرازیر می گردد، و گیتی را بهشت می سازد، با آن تربیت انسانی بر فرزندان که تقدیم می کند.

گفتار اول- تبعیض و چیستی آن:

تبعیض یعنی توهمات درونی که به زعم خود شخص پنداشته می شود درست است. یعنی جهل و عینیت یافته آن در نابرابری اجتماعی عبارت از فاشیسم در سیاست می باشد. که تعصب هم خشونت و مترادف دیو صفتی و حالت حیوانی در انسان بوده، که مشرکین مکه گفتن: ما شک داریم بالای خانم های خود که اولاد های ما ممکن از ما نباشد، ولی در پیامبری تو همین قدر هم شک و تردید نداریم، اینکه ایمان نمی آوریم چون قبایل ما با شما همیشه در رقابت بوده، یعنی عمر و بن هشام را تعصب، پیش داوری و تبعیض به ابو جهل او را تنزل داد. جامعه سیاسی بدی ماهم جز جهل هیچ آفت و نفرین دیگر که مسبب این همه تباہی و فلاکت شده نیست. که باید جامعه جراحی شود با رویکرد تحقیق و پژوهش تا یافته های آن فرهنگ مطالعه تولید کند. پس حماقت، جهل و نامردمی و فقدان عیاری در مرد، مسبب است تا در مقابل مظهر جمال و آینه احسن التقویم خدای یا گل از بهشت آرامش سر ستیز اختیار کنند. زنده به گور کردن دختران در دوره جاهلیت و زن ستیزی کنونی جامعه بدی افغانستان که جایگاه حقوق زن در اسلام به گونه است که نه در فلسفه غرب و ادیان گذشته بوده، اما رویکرد سطحی و متحجرانه به دین اسلام و استنتاج زن ستیزی از آن، جهل مرکب بوده و نقطه عطف به عقب ماندگی و قرون وسطایی در عصر حاضر که شهروند در گستره جهانی است.

گفتار دوم- مادر دانا یعنی اجتماع با خرد:

دولت زاده طبیعی انسان هاست. پس وقتی انسان در جمع قرار دهیم یعنی اجتماع و خانواده اولین اجتماع کوچک در اجتماعات انسانی است، که نطفه خرد و جهل از آنجا سرچشمه

گرفته، و تجربه چندین قرن محصول این بوده، که مادر دانا مسبب انسان های خردمند در اجتماع شده است. و دولت زمانی مستبد می شود، که سطح آگاهی در جامعه سیاسی تنزل پیدا کند. زیرا سرشت قدرت همینطورست که زمانی فاقد نظارت گردد، بطور خودکار مستبد می شود.

بحث دوم- جلال در تضاد دیو سیرتی یا قهر و غض:

رزشی و عصبانیت، یا قهر همیشگی از دیو صفتی حیوانی که متصاد جلال انسانی است، می باشد. جلال یعنی موسی مشرب بودن در فرق گزاری پدیده ها، از ریشه صدق قلب از وصل وجودی خدا بوده، چون فاروق که ملقب شد حضرت عمر رض به آن، که جلال و عینیت یافتن آن به معنی اینکه شیر از آب جدا کند. و غیور بودن یا عیار بودن انسان نیز ریشه به این جوهر دارد. که در سیرت حضرت عمر رض مشهودست، پس عصبانیت و دیو سیرتی حالت شیطانی در انسان بوده و تکلیف روحی که فرسنگ ها دور از جلال و جوهر غیور بودن است. اکثری در جوامع بدوی تکلیف روانی را توجه به غیور بودن در مبانی زن ستیزی مفهوم کرده و ویژگی دیگر آن، که در خلق گمان بد و موجود زن را شیطانی دانسته و تکریم زن را ننگ پنداشته، که مرز گزاری دقیق آنرا ضروت دانسته باشیستی روی آن بیشتر از هر دریچه علوم انسانی وارد شد.

گفتار اول- حکمت حجاب:

حجاب مصونیت حیثیتی عزتی و فزیکی زن که نسبت به مرد قدرت فزیکی کمتر دارد، است. و حکمت آن در عدم شتاب کسیکه در نفس اماره است یا فردیکه بالای نفس حاکمیت ندارد. نداشتن حاکمیت بالای نفس زن و مرد نمی شناسد، و هر دو جنسیت انسانی، وجودان، ایمان و سیر مسلمان تا مومن شدن که غالب آید بالای نفس، که آنرا نفس راضیه مرضیه گویند. یعنی حادثه افک بی بی عایشه که مسبب نزول بالاتر از ده آیه برای اثبات پاکدامنی مادر مومنین نازل یافت، که در آن حادثه و نزول آیات به پاکدامنی در هسته نفس های پاک بوده نه ساختار حجاب، پس جوهر صیقل روح و هدف دینی را چنین، نه چنانی که در حواشی و ساختار ظاهر دین را خلاصه کردیم، که اصل و جوهر را در وجود نمی شناسیم، که حقاً نشانه دین زدگی و عقب ماندگی از مسбبیت فهم نادرست از دین را، در حواشی و ظواهر بیدون حکمت می تواند دید.

غزل:

بند صور ظواهر، بندش انسان!

ای وای کاین کیفیت، به کمیت داده ایم

سجاد زدل نگشتم و مساجد ساخته ایم

مفتی و داور عیب مردم کشته ایم	دل ثُهی و بیرونش، پُر زشور و فغان
تاج کرامت، چه ارزان فروخته ایم	مشاطه دستار و عطر خویشم هنوز
فرسنگ ها دور، ز سلکش مانده ایم	مداعی امتی و تکیه به کردار صوری
در انتظار ثُهی، چشم به گُل نی ماده ایم	وابسته و پیوسته، در حواشی بی حکمت
کز برق تجلایش، گه فقیری در سوختن	
یا در پرده غفلت، بر تن اسیر مانده ایم	

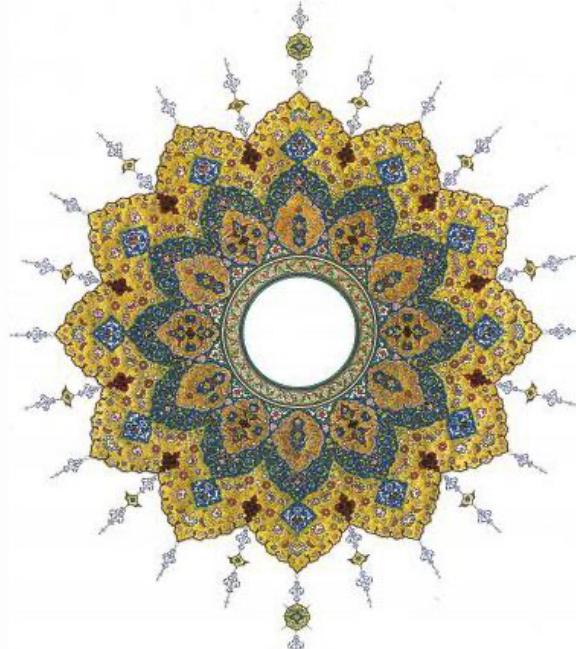
گفتار دوم- توجه زن ستیزی:

منشاء جهل و عینیت یافتن آن، نیست مگر جز زن ستیزی، عشق خانم در قلب مومن تجلای جمال حق است. و بهترین دانایی در کسب لذت حقیقی، که تضاد آن جهل و آفت های آسمانی، زیرا در دین که سوره مکمل به نام زن، و اولین مسلمان بعد نزول وحی زن باشد، و حتی احکام دیگر دین چون ترحم و نرم خوی در مقابل حیوانات و نباتات، که استنتاج زن ستیزی از چنین دین، جفای بزرگ در حق مصالح اجتماع بوده، و از طرف دیگر احکام حجاب به معنی صفر ساختن فساد نیز نیست، زیرا در زمان آنجاناب چنین عمل رشت رُخ داده، و در مقابل بعد اقرار و شاهد حکم بالای زن و مرد جاری شده و نه بگونه محکمه صحرایی، که نباید به تلقین اینکه فساد را با حجاب صفر می کنیم، رخنه های زن ستیزی و محروم ساختن شان از حقوق بنیادین را توجه کرد.

نتیجه فراجنسیتی انسان

جهل و ستیز، خرد و وصل یا همزیستی مترادف های اند، که ارتباط الذهنی دارند. که تلفیق آنها به مفهوم مصلحت، همچون آب و آتش ناممکن است. جهل و قدرت سیاسی یعنی سرکوب، و اینجاست که عمق قدرت مشروع و نامشروع خودرا تتبین می کند. پس خرد تولید اراده سعادتمند که اجتماع مطلوب محصول می شود، است. پس جوهر عقل و خرد مبتنی بر جنسیت نیست، زیرا چراغ عقل در وجود و با خشوع و خضوع تقوا از جنس آرامش، که دریافت می گردد از جمال و ماهیت جمال زن، تا انسان های مکمل یا همانا زوج موفق و غالب اند بر عالم حیوانی در وجود. که در نتیجه ستیز در مقابل زن جهل محض و متضاد غیور بودن یا عیاری مرد است. که اجتماع سالم محصول اجتماع ابتدایه یا خانواده و خانواده سالم محصول

مادر با سواد و دانا می باشد. که یکی از عوامل عقب ماندگی جامعه بدوى افغانستان مادران بیسواد و پسران دیو سیرت یا همیشه آمده به جنگ می تواند باشد، که محرومیت زن به زن در اسلام و خانواده سالم به منظور جامعه متمن، واجب شدن زن های با سواد را، که حقا بیدون اختلاف فتوای اسلامی کسب علم دنیایی را، بالای زن و مرد فرض کفای دانسته اند. تحجر و چند اختلاف آفرینی بیدون حکمت و در بند ساختارهای ظواهر و حواشی یا در فقدان اصل انسانی بودن، سیر نزولی علوم انسانی را در افغانستان شاهد هستیم، که با فرهنگ مطالعه از یافته های تحقیق، می توان توسعه اجتماعی یا علوم انسانی را برق آسا کرد.

شتابی پسونی تکمیل

جوهره دین و فرد

توسط زبان بیان می

شود، که توسط سمع دریافت می گردد، از همه کسان در الفاظ یکسان بوده، اما ریشه و هسته این شهادتین در قلب و صدق قلب از همه کس یکسان نبوده، از اینجاست که در فقدان یکسان نبودن قلب و زبان عالمی در عالم را، تنوع فکری عقیدتی می باشد. و یا هم گفت هر کی قدر ظرفش یعنی استعداد دورنی خودش دریافت می کند. ولی هر کی باید خلوتی بین خودش و خدایش، زیرا اگر فرد عمومی یا فرد اول کشور و یا هم وزیر و یا هر یکی از اشخاص فرد عمومی، که در نهایت و غایت اعمالش به فردی خودش و غایت اعمال در پسا مرگ هم بخودش، که برای تکمیل فردیت لازم های باید است. که تفسیر معتبر روح البیان گفته است: هر کی پیر ندارد، پیر وی شیطان بود. اینجا پیر مکمل فیاض حق و وسیله برای وصل تا به جوهر حضور حق است. که در اوصاف و شناسی این طلسن تمام بپردازیم، کتابی جداگانه باید نوشت. اما شیطان با نیروی مکر و حیله در لباس یا جسم انسانی الخصوص در حرکه قدرت را چطور مهار کرد؟ البته تاسیس رابطه فردی فرد با خودش و خدا را، در نظرارت سیاسی بر افراد شخصی عمومی مقصد نیست. که دنیا و اسباب دنیا به اساس تجربه هم ناتوان تجزیه و تحلیل آن رابطه است، که قصد مقصد از مهار اینجا خدمات عامه است، که به نفع فردی شخصی تمام نشود. و جواب هم برای مهار کردن عبارت از: حاکمیت قانون و تفکیک قوا است، و حکمت حاکمیت قانون در ارزش های اسلامی را، در مقالات بندۀ که در اینترنت قابل دسترس می باشد نیز می توان مستفید شد.

غزل:

من نه من کنم!

در دوستی دوست، کز نطفه صدقم
از عشق معشوق، من عاشق پدیدم

چو جمله کوشش آید، زکشش او
موت را قبل موت، در تماشایش بینم

زنبور بی عسل، پای کوشش نسازد
رُخ گل تا عسل، از سوختن می ریزم

بی تمرکز عمل، بی جهت عزم است
کز فوق اراده او، هر طرف قبله ام

حقیقت وجودم، بیرون خود نیاید
خودرا محرم راز، چو اوست امام

منم ز من جدا، که جمله در ما گفتاء
بیشمار در کثرت، جوهر وحدتم

منشاء ممکنات، در قیام فقیری
تکبیر عشق کن، که لال شد زبانم

مبث اول- نتیجه یا عریان نیت:

نیت مقبول و مصفا از عالم امر یا وصل از ریشه ربویت حق، که تضاد آن منفوریت حق و نتیجه و غایت عمل ایده ها، عریان این مورد است. که نیت های گروه ها و نهضت ها چقدر مقبول و منفور حق بوده است، همه می دانند. اما اراده عمومی و نیت خیر آن، یعنی قانون و خرد جمعی روح قانون، و اینکه قانون عینیت یافته جوهر عقل است و فارغ از قومی بودن یا سمتی بودن و یا به باور خاصی یا گروه نیست، که نگهداشت قانون با صفت بی طرفی آن و نیت خیر آن به نفع عمومی، نیازمند نظارت می باشد، پس شجاعت مدنی جان نظارت است.

گفتار اول- شجاعت مدنی:

شجاعت مدنی یعنی اهداف قانون که بایستی به کرسی بنشیند. و آزادی فاقد خرد، بر دگی محض است. پس سطح آگاهی بلند افکار عمومی و نظارت اعمال مجریان قدرت که مطابق بر قانون است یا خیر؟ توسط نمایندگان مردمی و نظارت مستقیم مردمی توسط رسانه های جمعی که همیش در نظارت بودن و یا اندکی غفلت یا بی خبری و یا با خبرهای بی خرد رسمیت شناختن استبداد می شود.

گفتار دوم- معرفت علم:

مقصد از معرفت علم در علوم انسانی تولید فکری، از تحقیقات علماء و دانشمندان است. که بر تقویت و تعدیل قوانین بر حسب نیازمندی زمان ارایه داده می شود. یعنی افزایش مراکز تحقیق دانشگاهی ماشین توسعه بوده، که جان کلام دانشگاه تحقیق است. متاسفانه عده ای در دروازه های دانشگاهها، باهم مناقشه دارند، که پوهنتون گویند یا دانشگاه؟ که داخل آن هم تعمیر فاقد ماهیت دانشگاهی، یعنی عدم مدیریت و تحقیق بوده، الخصوص از دوره پسا داود خان تا کنون، که استاندارد سازی این ماشین معنوی توسعه را، در اولیت پیشرفت برای افغانستان دانست. فقدان کیفیت دانشگاه، بستر ترویج تحجر و قوم گرایی بوده، و آنقدر بدور از لذت و قدرت علم هستیم هنوز، که ضرورت استاندار سازی آن، درک نشده و سخن از تحقیق و پژوهش را پیش پا افتاده گرفته اند. حتی ژونالیستان تحلیلگر را، که از تیوری دانش یعنی مقدمه سیر می کند بر هستی واقع شده، تا نتیجه مطلوب را ارایه دهد. و یا با آگاهان سطحی سیاسی اشتباه گرفته اند. حتی بعضی از ژورنالیستان فاقد دانش عمیق عناصر خبری اند. مثلاً چرای از عمق فلسفی پدیده اقتضا دارد، و چگونگی سیر پدیده در واقعیت یا در عمل جاری شدن را، که عناصر دیگر در پی نتایج پدیده می باید مرکز شود. که البته از فقدان فرهنگ مطالعه در جامعه، چنین رسانه ها بعد نخواهد بود.

مبحث دوم – فضیلت دین:

دین انسان خلق نمی کند. بلکه برای آخرین و اشرف مخلوقات که خلق شده است، رهنا می باشد. پس مخاطب دین جوهر روح و عقل است، یعنی فضیلت دین در محصول فرد به نتایج اختراع، استنتاج، عمل صالح و اجتماع سالم و توسعه در همه ابعاد دنیایی و معنوی اخروی می باشد. که دین سیاسی فاقد انسان به مفهوم انسانی یا عدم روح منور و عقل منکشف بوده، و با روحیه دیو سیرتی ناقض حقوق بنیادین بشر شده و شکل ارزش یا ساختار های ظواهر در اوج و فرسنگ ها دور از حکمت احکام دینی، در دگماتیسم و پیش داوری محض جامعه را، در سیر نزولی سوق داده است.

گفتار اول- توجه بر دگری:

وصل حق و جوهر صدق در قلب آزادی تمام و اوج آرامش، یعنی آزادی تمام در وجود مسبب آرامش و آرامش بستر و ظرفیت بر دریافت لذت حق، که در این حال، دنیا مکار که ضمیرش دلتنگی است، از چشم دل می افتد. و هیچ حررص در دل نیست، مگر خدمت به همنوع خود، چون از جوهر هستی همه یکی بوده و هموجود شدن لیلی و مجنون که تمثیل از عمق وحدت است، توسط آتش محبت، که چند وجود را، صیقل می کند، و پرده های دوری را می سوزاند. حالا این وجود حقیقی دین کجا و ابزاری شدن دین بر توجه بندگی دیگران کجا؟ در جامعه بی

قانون و فقدان حاکمیت ملی از وحدت اعضاء، هرکس و ناکس مفتی است، بر عیب دیگران، کافیست ظواهر آراسته کنند، و اعضاء جامعه توده ای چنان وی را اقدیس ببینند و افراد اندک از منفعت های گوناگون، سرشار گردند، که هر ندای روشنفکری را تکفیر و سرکوب می کنند.

گفتار دوم- رفع تردید:

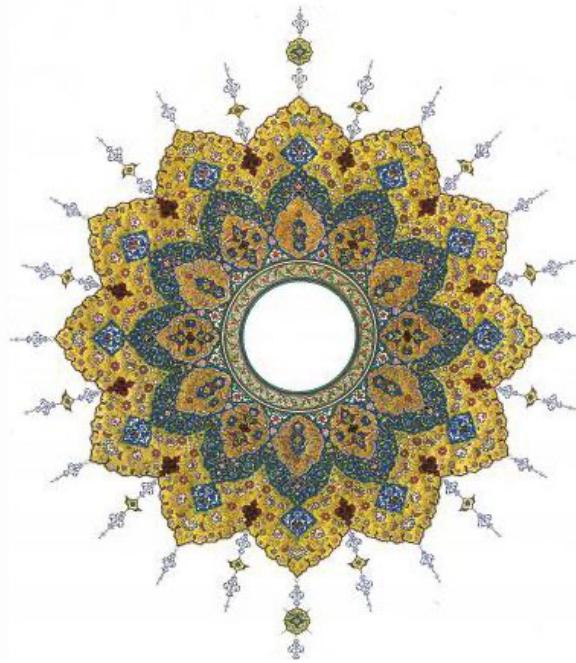
آب را گل آلود کردن و ماهی گرفتن، یعنی اختلاف آفرینی، احکام ثابت را اختلافی کردن و تردید آفریدن، حواشی را معبد ساختن و حضور جوهر خدای را در قلب گم کردن، حکمت و معرفت را هضم نکردن، پس ژرف نگری و تحقیق دانشگاهی همت جوانان را باید. اولین گام رفع تردید از در حکمت وارد منابع معتبر دینی شدن است. که تطبیق آن به مولفه های مدرنیته ضرورت پایداری نظام سیاسی حقوقی می باشد.

نتیجه دین و تکمیل فرد

دین سیاسی ابزار یعنی جامعه بی قانون و فقدان حاکمیت ملی از وحدت اعضاء، هرکس با اندکی ظواهر، در عوام توده مفتی است. و هر ندای روشنفکری را تکفیر و سرکوب کنند. چون منفعت گروهی خصوصی از عوام فریبی تغذیه شده و جامعه بدوى و اعضاء آن، توده ها محسوب می شوند.

توده انسان کامل و منحصر به فرد نیست، که به استقلال فکری رسد، بلکه طعمه و ابزار برای دانشمند بی وجودان یا عالم سوء است. پس فرهنگ مطالعه از یافته های تحقیق دانشگاهی نسخه برای برطرف کردن معضله پیشنهاد می شود. تا جوهره حاکمیت قانون از مبانی حاکمیت ملی متجلأ و تقییک قوا همرا با تحلیل های رسانه ای در اوچ رسد. و ماشین توسعه را از خموشی به حرکت درآورده و برق آسا کرد. و در باب پیر کامل باید گفت: پیدا کردن مرشد مکمل آب حیات و تضاد یعنی پیر ناقض ظلمت و فلاکت می باشد که در بین کامل و ناقض مصلحت و گزئیه سومی هم نیست. اما از نظر بندۀ واجب و فرض نیست، اذکار باطنی که از تلقین مرشد کامل به سینه ها می ریزد. چون ریشه در اراده آزاد دارد و سیر عشق یعنی مستحب است. جوهر عشق خود آتش است و بی باک، یعنی نصیبه خاص خدای را مقدم، که با وجودان بودن را، فرضیت و ضرورت دانستن حقیقت، که برای عمل کردن درست در واقعیت دانیم. توجه بردگی و احکام را از متن مقدس با یک ترجمه تحت الفظی، عرف به زنجیر کشیدن مردم در جامعه ما، توسط بنیادگرایان یا متحجران دینی می باشد.

**نتیجه جمعی از اثر
اراده و نتیجه عمل
عمیق انسانی یا**

**اراده قدرت ایمانی
آن، از مبانی بینیش
وصل روحی علی**

انسان از ربوبیت رب، که قطعاً نتیجه دنیای تمدن و اخروی آن معنویت است. و توحید افعالی که برگ بی اراده حق به زمین نمی‌افتد، که چگونگی این وصلت سیر معرفت بوده و حالاً اگر گوییم که خداناپوران و غیر مسلمانان را نظم دنیای از کجا حاصل آید؟ اولاً انسان را ادیان خلق نکرده است، انسان^۵ ماقبل ادیان بوده، هر چند پیدایش حضرت آدم و پیامبری وی یکجا نیز گفته شده، و برای متعالی انسان دین به منظور غالب شدن دشمن نامریی یعنی شیطان، و هم چنان عرفان دینی در ظرفیت سازی فاعل چون درک حقیقت و خدا شناسی، اما در جوامع سکولار، وجودان محک و ریشه نظم است. از بناء تا انجام و در نگه داشت وجودان

⁵ انسان مقدم منطقی بر دین است نه زمانی – زمان حقیقی یا العصر با زمان دنیایی که به اساس گردش زمین سنجش می‌شود' فرق ژرف و عمیق دارد' که زمان دنیایی جز زمان حقیقی می‌تواند باشد.

بیدار، فقط یک سیاست بنیاد نهاده شده است، که آن: نگفتن دروغ است. که چقدر برای انسان شدن سالم و تسلیم شدن وی به حق یا مسلمان شدن در برابر جوهر حقیقت، دین اسلام در برابر دروغ گفتن مبارزه کرده است. که سیر مسلمان یعنی پسا صاحب واجد بیدار شدن مسلمان را، سیر لامته مومن شدن و محبوب شدن حق، که در عمر بعد رحلت از دنیا هم متوقف نمی شود. حالا تحجر یا ظواهر در ریا، فقدان تحقیق یا فقدان تغییر به سوی روشنای، دگمه و پیش داوری، تعصب و سمت گرای... مکروب یا ویروس های انسانی در جامعه بدوی چون افغانستان اند. که هر روز شاهد نقض فرمان الهی و نقض حقوق بین‌المللی بشری هستیم، که صفت منفور لاتغیری ریشه در سرشت شیطانی ابلیس دارد. و انسان را آدمیت لازم، چون تاج کرامت به وی داده شده است.

تحجر دروازه و روای قدرت های استخباراتی جهانی در جوامع توده ای است. در سیاست بین دول که حقوق ابزار قدرت ها بوده، بیداری هر جامعه دیوار محافظتی هر کشور محسوب می شود. عرفان و خموشی مهد انتقال معنی را، قدرت دیپلماسی گفته ایم، زیرا در قرآن امر شده شما از اهل ذکر سوال کنید، چون علم لذتی در سینه و ذکر خفیه که با انفاس اجرا می شود است. که خموشی شان اتصال ابدیت و اوج نور حقیقت در بینیش های درونی می باشد. بستر های از جامعه و جریانات آگاهی در آن، سیر صلح پایدار و بیداری وجود جمعی در فرجام وحدت و همیگری پذیری نهفته شده، و برابری در حقوق طبعی و اسلام عرفانی تفکیک نشده است. زیرا دشمن نامری انسان یعنی شیطان فاقد جنسیت است. و حکمت حجاب برای زنان اسلحه موجود ضعیف فزیکی در برابر دیو سیرتی حیوانی حنسیت مرد گفته شده، که اکنون توجه ستیزی از اوامر حجاب می شود. و مقصود انسان از آفرینش زن و مرد معرفت و حب حق بوده، که بیدون وصلت همیگر حتی تقوا ناقض است. که فراجنسیت انسان، چون از لحاظ کیفی آرامش زن و مرد دو پدیده جدا کمی نیست. و استدلال فلسفی و عرفانی ما در باب فراجنسیت انسان به مراتب انسانی و متعالی است تا ایده های فمینیسم غربی، که بیدون شک حقوق زنان در اسلام با بینیش حکمت و عرفان بهترین و عالی ترین بوده، که نه ادیان دیگرو فلسفه غرب آنرا تبیین کرده است. اعجاز دیگر علم تحقیقی آشتی نقل و عقل است، که اکنون در افغانستان با سطح ابتدایی آگاهان امور سیاسی تلفیق ناپذیر پنداشته می شود. که بیدون شک روشنفکری اعجاز قرآنی در مقطع های زمانی می باشد، اما اسلام سیاسی از منشاء نیت تا نتیجه، عریان نیت های نهضت ها و گروه های اسلام در کشور این بوده، که معقول عقل و منوریت روح یا از مبانی رضا حق نبوده، بلکه ابزار برای به قدرت رسیدن و نقض بشری که فرسنگ ها دور از جوهر دینی می باشد. که ریشه واژه جهاد یعنی جهد، کوشش، مجادله و یا تحقیق و پژوهش که اگر به حکمت عقل به این ارزش متعالی و مقدس وارد شویم، بیدون شک در تفسیر حدیث مشهور آنجناب پرداخته ایم، که بعد از پیروزی در بدر ارشاد فرمودند: سیر نمودیم از جهاد اصغر به جهاد اکبر، جهاد اکبر یعنی جهاد علیه نفس یا من مردود یا غلبه کردن بالای نفع خصوصی خود در برابر نفع عمومی که از عدم

جهاد اکبر از تمامی ارزش‌های اسلام به گونه ابزاری و هدف شخصی یا گروهی شان استفاده می‌شود. گسترش اسلام از مبانی جهاد اکبر یا قدرت دیپلماسی و ایجاد فضای حکومت دارای به اهل خرد دست یافتنی و تکریم است به سرشت متعالی انسانی، و پیوستگی آن ریشه در افکار و آگاهی اعضاء جامعه دارد. که تضاد اراده سالم از ریشه منفوریت و غریزه خودی و قاطعیت در برابر تغییر و خویش را محکوم کردن به مرگ، که حتی اضطراب و استرس و اوج آن تا خودکشی را، چون در عدم تغییرست که از این منفوریت تنزل پیدا کرده، می‌توان دید. پس تعصب غریزه فوق اراده - پدیدار در زهر آفرینی هاست.

هیچ پیامبر یعنی رسول و یا نبی ضمانت صفر کردن فساد در روی زمین را نداده است. زیرا فلسفه وجودی معیاد یا یوم الدین منتفی می‌شود، پس واعظ و یا خطیب ربانی از راه حکمت و اقنان مخاطبین، راه بسوی سعادت را، جاذبه‌های عقلی می‌دهد، و قانون گذار انسان شناس در تنظم أمور اجتماع، و حقوق برابر انسان‌ها، نظم را تقدیم می‌کند. که خداباور بالای خدا ناباور یا پیرو ادیان دیگر اظهار ولایت نکنند و یا تحریم و یا ترور شخصیت نکنند، که جوهره یهودی من یشاء... چنین اقتضاء دارد. حالا سیاره زمین که یکی از کوچکترین سیاره‌ها در هستی و قسمت شدن زمین به سه حصه، که نزدیک یا پیشتر به دو صد کشور در این یک حصه، در بین دو صد کشور عده در جوامع بدی‌چون افغانستان مدعی هستند که دین خدا را نگهداری کردند. معاذ الله زیرا منبع اول دین ما قرآن و معجز و کلام حق که مخلوق نیست، و خود حافظ کلامش در بستر های افکار توسط فکر و تفکر مخلوقش بنام انسان بوده و جوهر روح و عقل که هستی این موجود در زمین فرصت که به اصل متوصل شود. که باید دانست تا زمانی که فضیلت انسانی در مبانی فلسفه حق، در جامعه درون سازی نشود، جنگ حرف اول را می‌زند نه دیپلماسی، زیرا فضیلت انسانی در گفتگو برای از بین بردن مناقشات و معضلات، و متجلی آن در دولت که خرد سیاسی مبانی تصامیم است، جامعه مطلوب و ایده حال و ثبات سیاسی اجتماعی را، ارمغان می‌آورد.

پایان